

Växa upp och blomma ut
- En analys av könstillblivandet för tre karaktärer i Schiefauers *Pojkarna*

Saga Ländström

Examensarbete 15 hp
Lärarprogrammet
Institutionen för individ och samhälle
Vårterminen 2015

Arbetets art: Examensarbete 15 hp, Lärarprogrammet
Titel: Växa upp och blomma ut
Engelsk titel: Growing Up and Flowering
Sidantal: 29
Författare: Saga Ländström
Examinator: Håkan Jansson
Datum: Juni, 2015

Sammanfattning

Bakgrund: Uppsatsen handlar om den Augustprisvinnande ungdomsromanen *Pojkarna* som handlar om de tre vännerna Kim, Bella och Momo som av omgivningen könas som flickor tills de finner en magisk blomma som förvandlar deras kroppar så att de könas som pojkar. Detta verk valdes då det kan hävdas att det är viktigt att undersöka just litteratur med teman relaterade till transpersoner, då detta är en fråga som ofta glöms bort av HBTQ-rörelsen, feminismen samt queerteoretiska akademiker.

Syfte: Syftet är att avgöra hur de tre vännernas könstillblivande porträtteras, om det finns skillnader i hur ciskön och transkön framställs och till vilken grad detta sker på ett respektfullt sätt.

Metod: Metoden baserar sig på den hermeneutiska spiralen som fokuserar på pendelrörelsen mellan del och helhet i analysen av texten. Vidare utgörs analysen av den "lins" genom vilken texten läses, och denna "lins" är konstruerad av de teorier om kön, litteratur och stereotypiska transframställningar som tas upp i teoriavsnittet. Uppsatsen utgår från ett konstruktivistiskt perspektiv som anser att litteraturen är med och skapar verkligheten, och i analysen av det litterära verket betraktas karaktärer som mimetiska vilket innebär att de antas säga något om människor eller grupper av människor även utanför litteraturen.

Resultat: Karaktärernas könstillblivande porträtteras som en blandning mellan naturlig utveckling och inläring av socialt konstruerade könsroller. Den största skillnaden mellan transkön och ciskön tycks vara att ciskön porträtteras som mer naturliga och transkön som mer artificiella, även om båda har drag av båda egenskaperna. Det går inte att påstå att porträtteringen sker på ett helt respektfullt sätt, vilket mest beror på att transkön framställs som mindre naturligt, och transpersoner reduceras till sina kroppar och objektifieras på så sätt.

Innehåll

Bakgrund	1
Syfte och frågeställningar.....	2
Tidigare forskning	2
Mottagning och recensioner av verket	3
Tidigare forskning kring verket.....	4
Teori	6
Vad är litteratur?.....	7
Vad är kön?	8
Stereotyper och kategoriseringar som grund för analys.....	10
Metod	13
Avgränsning och kvalitetskriterier	14
Resultat och analys.....	16
Kim.....	16
Bella och Momo	19
Maskuliniteter.....	21
Diskussion	24
Vidare forskning.....	27
Slutsats	27
Referenser:	29

Bakgrund

Denna uppsats är baserad på en analys av Jessica Schiefauers bok *Pojkarna* från 2011. Det är en ungdomsroman skriven på ett lättläst sätt, men det är ändå möjligt att hävda att det finns mycket att analysera och tolka i verket. Vidare vann *Pojkarna* Augustpriset år 2011 för Årets svenska barn- och ungdomsbok med motiveringen ”Med vass och avslöjande flickblick infiltreras Pojklandet. En idéroman som strävar efter att upplösa språkets, växandets och verklighetens gränser. Om kroppen som slagfält och manligheten som drog”. Enligt författaren själv kom idén från att hon läste två verk som enligt henne själv handlar om kvinnor som vägrar låta sig begränsas, nämligen *Foxfire* av Joyce Carol Oates och *Rädslans Geografi* av Anja Snellman, samtidigt som hon såg ett flertal löpsedlar som handlade om unga pojkars grova brott. Dessa två ingredienser fann sin sammankoppling när Schiefauer samtidigt kom i kontakt med Angela Carters författarskap som enligt Schiefauer kännetecknas av att blanda realism, saga och magi. Detta inspirerade Schiefauer: ”jag ville skriva något magiskt, något om unga tjejer som spränger gränser, något mörkt och våldsamt och vackert på samma gång” (Schiefauer, 2011, s. 191).

Pojkarna handlar om de tre vännerna Kim, Bella och Momo som i början av berättelsen lever som tre 14-åriga flickor som i skolan tvingas stå ut med trakasserier från klassens pojkar. För att fly från omvärlden har vännerna upprepade maskeradkvällar där de klär ut sig till olika figurer. Detta pågår tills de en dag kommer i kontakt med en magisk blomma vars nektar förvandlar deras kroppar så att omvärlden könar dem som pojkar. Denna förvandling sträcker sig endast över natten och de tre vännerna återgår till de kroppar de hade innan när de somnar. I och med denna förvandling upptäcker Bella och Momo hur det känns att få ta plats på lika villkor, och att slippa sexism. Kim å andra sidan upptäcker något mer då Kim även upptäcker hur rätt det känns att bli könad som pojke och hur fel det känns att bli könad som flicka. I sin nya kropp träffar Kim Tony och en intensiv och destruktiv vänskap inleds, och Kim känner sig attraherad av honom. Förutom att handla om hur blomman förvandlar de tre vännerna handlar *Pojkarna* även om att växa upp och att finna sig själv.

Det är lätt att argumentera för att detta skönlitterära verk är relevant att undersöka då det har karaktärer som på något sätt skulle kunna klassas som könsöverskridande. Detta är viktigt att undersöka då ämnen som berör transpersoner ofta får väldigt lite utrymme i samhället. Detta eftersom HBTQ-frågor brukar domineras av fokus på homosexualitet, exempelvis brukar Pridefestivaler ha slogans om ”rätten att älska vem en vill” och queerteori i akademiska kontexter talar nästan uteslutande om heteronormativitet och samkönade relationer. Feministisk diskurs tenderar även att begränsa sig till att handla om ciskönade män och kvinnor. För att kunna motarbeta cisnormen och osynliggörandet behöver queerteori användas även på andra sätt, förslagsvis genom att fokusera på hur skönlitteratur beskriver transpersoner.

Denna uppsats skrivs som den avslutande delen av en lärarutbildning, och det kan hävdas vara viktigt att kunna förse elever med varierande och respektfulla porträtteringar av olika grupper i den litteratur som behandlas i skolan. Eftersom det inte går att bortse ifrån att elever även kan vara transpersoner behöver det finnas information för lärare om litteratur som porträtterar just transpersoner, vilket denna uppsats till viss del syftar till att åstadkomma. Det är även varje lärares ansvar att bry sig om dessa frågor då det står i *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011* att ”[v]ar och en som verkar inom skolan inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde” samt motverka diskriminering baserad på kön eller könsöverskridande identitet eller uttryck (Skolverket,

2011, s. 5). Vidare står även att det är skolans uppgift att låta varje elev finna sin unika egenart, och det går att argumentera för att det är mycket svårare för elever att göra just detta om de inte förses med rimlig representation i det material som används i undervisningen. Detta material ska enligt kursplanen för Svenska 1 bland annat utgöras av "[s]könlitteratur, författad av såväl kvinnor som män, från olika tider och kulturer" (s. 163) och i kursplanen för den efterföljande kursen vid namn Svenska 2 har detta utvidgats till "[s]venska och internationella författarskap, såväl kvinnliga som manliga, och skönlitterära verk, vilket även inkluderar teater samt film och andra medier, från olika tider och epoker" (s. 170).

I denna uppsats kommer vissa begrepp att användas som är vanliga när transfrågor diskuteras, men som många andra inte känner till. Detta skulle kunna tolkas som ytterligare ett uttryck för hur viktigt det är att dessa frågor tas upp, men för att underlätta för läsare av uppsatsen kommer några av dessa begrepp att diskuteras här. Först och främst är det viktigt att veta att en transperson är någon som har ett annat kön än det som tilldelades vid födseln, eller har ett annat könsuttryck än det som förväntas av den personen. I denna uppsats kommer det främst fokuseras på transpersoner som har ett annat kön än det som tilldelades vid födseln. En person som inte är trans är en cisperson, vilket innebär att denne har ett kön som stämmer överens med det som tilldelades vid födseln. Vidare kan det vara av vikt att klargöra distinktionen mellan binära och icke-binära kön. Binära kön är man och kvinna, medan icke-binära kön är de kön som är mellan, utanför eller något helt annat än denna uppdelning. Uppsatsen utgår alltså från att det inte bara finns två kön, och dessutom är det viktigt att påpeka att det finns personer som inte har något kön alls, exempelvis personer som identifierar sig som agender eller nongender.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur de tre karaktärerna Kim, Bella och Momo samt deras könstillblivande framställs i det analyserade verket, och genom detta erbjuda en möjlig läsning av detta verk. Det går att argumentera för att Kim är den enda karaktären som kan läsas som transperson, men om endast denna karaktärs könstillblivande analyseras, kan detta konstruera transkön som mer artificiella än ciskön, och vidare kan en analys av dessa tre karaktärer belysa hur verket framställer eventuella skillnader mellan transpersoner och cispersoner. Genom att göra detta kommer ofta bortglömda perspektiv att lyftas fram, och litterär representation av en mycket marginaliserad grupp kommer att belysas. Det kommer även gå att tillämpa resultatet av denna uppsats i svenskundervisningen i gymnasieklasser. De frågeställningar uppsatsen ämnar att besvara är följande:

- Hur framställs karaktärernas könstillblivande i det analyserade verket?
- Finns det någon skillnad i hur detta framställs mellan de olika karaktärerna?
- Till vilken grad sker detta på ett respektfullt sätt?

Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer texter skrivna om *Pojkarna* att presenteras för att placera denna uppsats i rätt kontext. Först kommer mottagningen av verket förklaras, vilket illustreras genom att ta upp recensioner skrivna om boken. Efter detta kommer tre stycken kandidatuppsatser om *Pojkarna* att beskrivas, och deras tolkningar av verket kommer i diskussions- och i slutsatsavsnittet att jämföras med den tolkning av verket som läggs fram i denna uppsats.

Mottagning och recensioner av verket

Redan innan *Pojkarna* publicerades skrevs det i svenska dagstidningar om boken. Anders Nilsson (2011, 8 mars, s. 2-3) skrev i Sydöstran om Jessica Schiefauer och hennes kommande bok för att uppmärksamma Internationella kvinnodagen. Denna artikel handlade dock till största del om Schiefauer som person och feminist, men trots detta nämndes boken *Pojkarna* som vid tillfället ännu inte var publicerad. I första stycket står det ”Titeln på hennes kommande bok är ’Pojkarna’. Den handlar om flickor.” Centralt för denna artikel är att den utgår ifrån att Kim, Bella och Momo är flickor och att huvudkonflikten i boken är att de inte vill växa upp till kvinnor och anpassa sig till ”kvinnors snäva roller”, som Schiefauer uttrycker det i ett citat i artikeln. Enligt Schiefauer handlar boken om mäns och kvinnors olika förutsättningar i samhället, och Schiefauer anser att beroende på ”hur vi ser ut mellan benen” så får vi olika förutsättningar.

Efter det att boken publicerades började recensionerna skrivas. Magnus Dahlerus (2011, 20 augusti, s. 4) skriver i Upsala Nya Tidning att *Pojkarna* är spännande, vilket tycks vara bokens största brist. Enligt Dahlerus har Schiefauer prioriterat att skriva en spänningsroman som är lätt att sträckläsa istället för att fördjupa de olika frågorna som tas upp. Trots de brister Dahlerus anser finns i verket tas det upp som positivt att boken handlar om tre unga flickor och deras kamp mot en förtryckande värld. Det är dock infallet kring detta förtryck som Dahlerus tycks anse är problematiskt, då Dahlerus hellre hade sett en diskussion om de psykologiska aspekter som gör att pojkarna i klassen tafsar istället för att ha kroppen som huvudkonflikt. Vidare verkar Dahlerus tycka att det är synd att Schiefauer inte ytterligare utforskar manlighet i en kropp som könas som kvinnlig genom att placera huvudkaraktärerna i varierande situationer, och trots att romanen tar upp homosexuella teman tycker Dahlerus att situationerna är för ensidiga. Avslutningsvis är Dahlerus tolkning av verket att det är en bild av en missbrukare som distanseras från sina vänner, och tycker att trots att *Pojkarna* på många sätt är en bra bok så saknar Dahlerus en ”tydlig distans till de mörka stämningarna som den mynnar ut i”.

En mer entydigt positiv recension återfinns i Landskrona Posten, skriven av Björn Gunnarsson (2011, 20 augusti, s. 57). Gunnarsson verkar inte finna något att kritisera alls i verket. Mycket av recensionen går åt till att beskriva Gunnarssons tolkning, och i första stycket slås det fast att denna tolkning grundar sig på följande: ”Den heter *Pojkarna*, men handlar om flickorna”. Vidare tycks Gunnarsson ha gjort en mycket sexuell tolkning av verket, och beskriver blomman vars nektar förvandlar huvudkaraktärerna som ”en erotiskt laddad orkidé” samt deras drivkraft att dricka av nektarn som att det ”handlar om begäret till det manliga, inte till männen, och om delaktighet i den homoerotiska friheten”. Förutom att lägga stor vikt vid det som Gunnarsson tolkat erotiskt nämns det att en dold sensmoral skulle kunna handla om ett tredje kön, något som Gunnarsson markerar med citationstecken som skulle kunna tolkas som sarkastiska. Hur som helst benämner Gunnarsson detta som både ”könsambivalens” och ”den hedonistiska frihetens dröm”. Sammanfattningsvis är Gunnarssons läsning av *Pojkarna* starkt präglad av erotik och njutning, och den genomgående tanken tycks vara att Kim, Bella och Momo är tre unga flickor på jakt efter just dessa två ting.

En annan recensent som fäst någorlunda stor vikt vid det erotiska är Sanne Näsling (2011, 29 augusti, s. 55) vars recension publicerades i Dagens Nyheter. I denna recension läses passagen när de tre vännerna smeker blomman som en symbol för gemensamt sexuellt utforskande. Vidare skriver Näsling om hur Kim dras till ”hårdheten och den homoerotiska gemenskapen”

bland andra pojkar, och tycks på många sätt hålla med Gunnarsson om att de väljer att byta kroppar av strikt hedonistiska skäl. Trots att Näsling nämner Judith Butler och termen "queer" tycks denna tolkning av verket utgå ifrån att Kim, Bella och Momo är flickor som *blir* pojkar temporärt, för att de gör en maskulin könsroll. Det måste dock sägas att Näsling använder positiva ord i sin behandling av *Pojkarna*, bland annat märks detta genom formuleringar som "den här utopiska berättelsen".

Tidigare forskning kring verket

Trots mottagningen av *Pojkarna* så finns det inte särskilt mycket vetenskapliga texter skrivna om detta verk, vilket med stor sannolikhet beror på att boken utkom år 2011 och litteraturvetenskapliga uppsatser ofta endast avhandlar verk skrivna av författare som redan avlidit. Det finns dock vissa uppsatser som i likhet med denna avhandlar just Schiefauers *Pojkarna* med fokus på kön, och de kommer diskuteras under denna underrubrik.

Den första uppsatsen är skriven av Romyna Olea Torres (2013) vid Karlstads Universitet och syftar till att besvara vilka föreställningar om manligt och kvinnligt som framställs och bekräftas i verket samt hur det med hjälp av litteraturanlys går att behandla genusfrågor i skolan (s. 2). Torres uppsats utgår från ett litteratursociologiskt perspektiv, och lägger fokus på en mer renodlat feministiskt analys i jämförelse med hur denna uppsats fokuserar på transfrågor. Betoningen på feminism märks i teorikapitlet där Torres tar upp bland annat Hirdmans teorier om könsmaktsordningen samt Ås tankar om härskartekniker (s. 4). Det senare använder Torres för att analysera hur sexistiska maktstrukturer märks i verket. Vidare används ett stereotypschema för att se hur de olika karaktärerna "gör" genus, och på så sätt undersöka just hur kvinnligt och manligt framställs i verket (s. 18). I sin analys lägger Torres vikt vid hur pojkar och flickor bemöts i romanen, och tar där upp de passager som beskriver sexismen som flickorna får utstå, till exempel de sexuella trakasserier och övergrepp pojkarna i klassen utför. Torres beskriver här hur flickorna bland annat drabbas av dubbelbestraffning under en brännbollsmatch då läraren vill att de ska springa ordentligt, men när de gör det ropar pojkarna sexuellt laddade saker om deras kroppar (s. 12).

Vidare skriver Torres om pojkars och flickors olika begränsningar och möjligheter, och Torres slår fast att på grund av hur pojkar och flickor bemöts så har de olika möjligheter i samhället. Torres hävdar vidare att Kim, Bella och Momo alla är flickor, och att de använder maskeraderna för att undvika att bli vuxna men också för att utöka sina möjligheter då de ofta klär ut sig till manliga karaktärer. Detta märks enligt Torres ännu tydligare när Kim, Momo och Bella dricker av blommans nektar och förvandlas till pojkar, vilket leder till att de känner att de kan vara ute om natten. Torres hävdar även att Kim uppskattar sin nya kropp då det leder till uppmärksamhet som Kim inte fick i sin andra kropp och argumentet tycks vara att det är på grund av denna bekräftelse som Kim känner ett behov av att vara i det boken kallar pojkkroppen:

Kim väljer att vara pojke av många anledningar. Som pojke behöver hon inte tolerera att någon tar på henne. Hon vill vara pojke för att slippa bli behandlad som flickor/kvinnor blir behandlade. Ännu en anledning är att på grund av bekräftelsen hon får från Tony, eftersom blickarna från Tony gör henne "så hopplöst lycklig" (s. 94 [i *Pojkarna*]). Dessutom lockar äventyren på nätterna, vilket hon aldrig hade kunnat ta del av med sin flickkropp. (s. 15)

Torres skriver även om hur pojkars och flickors egenskaper beskrivs i boken, och hävdar att de i de allra flesta fall lever upp till stereotypiska könsroller. När Kim är i den kropp som i verket kallas pojkkropp hävdar Torres å ena sidan att Kim lever upp till en manlig könsroll då Kim inte vill lägga handen på Bella när hon är upprörd, å andra sidan uppfyller Kim i samma kropp en kvinnlig könsroll då Kim låter Tony bestämma (s. 18-19). Slutligen skriver Torres om queer, och lägger fram att Kim ”verkar vilja vara” (s. 22) både-och när det kommer till kön. Även om Torres skriver att ”Kim vet redan i tidig ålder att hon inte kommer att identifiera sig genom orientering i världen efter de specifika platser, sysslor och sorter som anses vara ’hongenuss’” (s. 26) så verkar det som om uppsatsens resonemang bygger på att Kim skulle vara en kvinna. Detta märks tydligast då Torres genomgående använder ”hon” om Kim, samt benämner Kim, Momo och Bella som flickor, samt flera gånger formulerar sig i stil med att Kim ”vill” vara något annat än kvinna.

Den andra uppsatsen är skriven av Rebecca Pier (2013) vid Lunds Universitet har även den ett genusperspektiv. Syftet med uppsatsen uppges vara att genom detta genusperspektiv granska könsrollerna, och de frågeställningar Pier vill besvara är hur pojkar och flickor gestaltas i romanen samt hur Kim upplever flickrollen samt pojkrullen (s. 2). För att undersöka detta lutar sig Pier mot ett schema angående könsroller som John Stephens har utvecklat, samt Maria Österlunds teori om olika ”drag” i förklädnadsromaner som hon presenterade i sin avhandling *Förklädda flickor*. Vidare återfinns en referens till vad Simone de Beauvoir har skrivit om ”utförliga tankar kring barndom, den unga flickan och den sexuella initiationen som jag har använt mig av i min uppsats” (s. 3) samt en kortare genomgång om vad begreppet queer kan innebära.

Piers slutsatser tycks vara att Kim, Momo och Bella har större frihet när de är i kropparna som av omgivningen könas som pojkar, vilket stämmer överens med Torres tolkning av verket. Vidare skriver Pier att trots att deras förvandlade kroppar ger vännerna större frihet så tröttnar Bella och Momo, medan Kim får ut något mer av det. Trots att Pier skriver att det för Kim handlar om att ”plötsligt känna sig rätt och vara sig själv” (s. 22) så tycks denna tolkning utgå från att Kim endast lever som pojke för att det ger Kim en möjlighet att utveckla romantiska känslor till Tony. Piers tolkning av slutet är att Kim återgår till att leva som kvinna. Piers uppsats har ytterligare en aspekt gemensamt med Torres uppsats, vilket är att slutsatsen även i denna tycks vara att verket upprätthåller traditionella könsroller. Även Pier tycks utgå ifrån att Kim skulle vara kvinna, vilket märks redan på första sidan där Pier argumenterar för att boken avslutas med ”en försoning med det egna könet”. Dessutom baseras mycket av Piers uppsats på tidigare forskning kring litterära verk som innehåller flickor som klär ut sig till pojkar, vilket Pier använder för att jämföra med boken *Pojkarna*. Så även om det finns tankar kring queer och kritik mot de normer som upprätthåller det binära könssystemet i teorikapitlet av Piers uppsats så realiseras inte dessa termers möjligheter i Piers tolkning.

Den tredje uppsatsen är också den skriven vid Lunds universitet, av Emma Severinsson (2012). Denna uppsats har ett mer queerinriktat perspektiv i jämförelse med de två föregående som mer tydligt är inriktade på feministiska analyser av *Pojkarna*. Severinsson strävar efter att undersöka vilken betydelse kroppen har i romanen samt hur kropp och genus förhåller sig till varandra. Perspektivet i uppsatsen präglas även av socialkonstruktivism, och utgår från att kön och genus är konstruerade och att alla individer görs till ett kön av tvingande normer. Förutom det baseras Severinssons uppsats även på tanken om performativt genus, samt den heterosexuella matrisen. Severinsson skriver att när den heterosexuella matrisen inte följs uppstår queera läckage, men för det mesta så tvingas personer att följa den heterosexuella matrisen. Slutligen innehåller det teoretiska avsnittet begreppet ”den manliga blicken” som

många gånger har använts inom feministisk teori och förklarar att det handlar om ”vem som ser och tillåts att se, och därmed konstruera och skapa kroppar och i förlängningen skapa ramarna för vad som tillåts” (s. 9). Severinsson utökar detta från den manliga blicken till att tala om blicken i allmänhet och på ett mer dynamiskt sätt analysera vem som ser och tillåts att se.

I likhet med Pier så utgår även Severinsson från tidigare forskning kring förklädnadsromaner och tar upp termen ”demaskering” och hävdar att detta innebär att romanen avslutas med att den förklädda karaktären avslöjas som utklädd, och upplösningen endast kan komma genom att karaktären återanpassas genom överdriven feminisering, fortsatt förklädnad, erkännande av en transidentitet eller karaktärens död (s. 16). Det är Severinssons argument att ingen av dessa upplösningar passar att beskriva *Pojkarna*, med argumentet att eftersom Kim uttrycker att det inte finns någon kropp som passar så kan Kim inte betraktas som en transperson. Alltså, eftersom Severinsson inte tolkar Kims identitet som binär så omöjliggör detta i Severinssons tolkning att Kim är trans. Severinsson uttrycker det på följande sätt: ”Kim blir istället en människa, inte ett specifikt kön” (s. 16). Vidare argumenterar Severinsson för att vännerna Kim, Bella och Momo i början av boken är offer för pojkarnas blickar, men efter att de druckit av nektarn så får de själva tillgång till blicken och kan använda den mot andra. När Kim sedan träffar Tony är det Severinssons argument att Tonys blick blir otroligt viktig för Kim, och sträcker sig även till att hävda att Kims val att spendera så mycket tid i den kropp som omgivningen könar som pojke beror på Tony. Severinssons argument tycks alltså vara att Kim känner sig mer bekväm med att bli könad som pojke på grund av att det ger Kim en möjlighet att vara nära Tony, och inte att det skulle ha något att göra med Kims egna behov och önskemål.

Severinssons slutsatser är att kroppen är betydelsefull i *Pojkarna* då den avgör begränsningar respektive möjligheter. Makt kopplas även till blicken, och kroppar som könas som flickor blir objektifierade av denna blick. Kroppen ses även som oönskad, och Severinsson hävdar att Kim strävar efter att bli frikopplad från en könad kropp och att detta leder till att Kim måste ställa sig utanför samhället. Trots att Kim i denna uppsats tolkas som att inte vara varken man eller kvinna så tycks argumenten behandla Kim som kvinna. Detta eftersom kvinnliga pronomen används samt att Kim jämförs med tidigare karaktärer i förklädnadsromaner som i uppsatsen genomgående beskrivs som kvinnor.

Under dessa två underrubriker har det diskuterats hur andra har tolkat boken *Pojkarna*, och detta har haft ett dubbelt syfte. Dels har det syftat till att placera verket i en kontext för att öka läsares förståelse av verket inför läsningen av resten av uppsatsen, dels för att i diskussionen kunna jämföra dessa tolkningar med den tolkning som kommer att presenteras i denna uppsats. De andra tolkningarna av *Pojkarna* tycks lägga stor vikt vid det faktum att de utgår från att Kim är kvinna, samt att de tenderar att utgå från att Kim väljer att leva som pojke för att detta skulle uppfylla någon form av sexuellt eller bekräftelsemässigt behov.

Teori

För att kunna genomföra den sortens analys som syftar till att svara på denna uppsats frågeställningar behövs vissa teoretiska grundstenar. Under den första underrubriken kommer den första grundstenen behandlas, nämligen litteraturvetenskaplig teori. Framförallt kommer det fokuseras på mimetisk karaktärsanalys samt konstruktivistiskt perspektiv. Den andra grundstenen är teorier kring vad kön är, och hur detta tar sig i uttryck när frågor kring cis och trans diskuteras. Detta kommer att diskuteras under den andra underrubriken i detta stycke

och baseras delvis på Judith Butlers teorier om den heterosexuella matrisen och performativt genus, samt Julia Seranos teorier om undermedvetet kön och inneboende tendenser. Under den tredje underrubriken återfinns de kategorier och termer som analysen kommer att bygga på. Till att börja med tar Julia Serano upp flera olika stereotyper och ej rättvisande tendenser som ofta drabbar den fiktiva framställningen av transpersoner. Även Raewyn Connells teorier om olika maskuliniteter kommer tas upp, för att sedan användas som analytiska kategorier i uppsatsen, främst i diskussionsdelen. I detta avsnitt kommer det presenteras flera olika termer som är översatta från engelska, och dessa översättningar är gjorda av mig personligen. Originaltermerna kommer presenteras i parenteser efter översättningarna.

Vad är litteratur?

Under denna rubrik kommer utgångspunkter som rör ontologi, epistemologi, fiktiva karaktärer, litteratur samt dessas inbördes samband. Grundläggande för denna uppsats är att den utgår från ett konstruktivistiskt influerat perspektiv, vilket berör den ontologiska utgångspunkten, alltså hur verkligheten uppfattas. Enligt Lise Justesen & Nanna Mik-Meyer (2011) innebär detta att se verkligheten som en konstruktion som inte objektivt refererar till något oberoende av det sociala, vilket specificeras närmare genom att de skriver att ”verkligheten framstår som objektifierad, men är ett resultat av människors samhällsbestämda tolkningar” (s. 22). Alltså bidrar tolkningar och utsagor om verkligheten till att skapa det som vi anser vara objektivt sant, vilket kommer tillämpas på litteraturen genom att utgå ifrån att det som skrivs om transpersoner påverkar vad läsare ”vet” om transpersoner i verkligheten. Detta förklarar Justesen & Mik-Meyer (2011) på följande sätt: ”Det är just kollektiva storheter som språk, diskurser och objektiverade institutionella strukturer som är betydelsebärande och utgör den kontext som individerna refererar till” (s. 23). Denna ”kontext” är alltså det som i dagligt tal kallas ”verkligheten”. Vad gäller epistemologi, alltså synen på möjligheterna att nå kunskap om något. Eftersom konstruktivism utgår ifrån att verkligheten är konstruerad är det också omöjligt att nå en enda sanning då även kunskap och sanning är konstruerade. Därför kommer denna uppsats sträva efter att erbjuda ett möjligt svar på forskningsfrågorna, men också erkänna att det finns andra svar som är möjliga.

Denna uppsats fokuserar på fiktiva karaktärer i litterära texter, och för att kunna göra en rättvisande analys behöver synen på dessa karaktärer klarläggas. Analysen kommer att utgå ifrån det som kallas för mimetisk analys, och enligt Maria Nikolajeva (2004) har detta att göra med de litterära personernas ontologi. Nikolajeva hävdar att en mimetisk analys av karaktärer bygger på en övertygelse att litteraturen fungerar som en avspegling av verkligheten. Vidare hävdar hon att den mimetiska analysen av karaktärer används för att undersöka hur verkliga grupper avbildas i litteraturen (s. 86). Att betrakta karaktärer på detta sätt är grundläggande för uppsatsens syfte, då det hade blivit omöjligt att granska transrepresentation i litteratur om det inte utgicks från att litteraturen säger något om verkligheten. Eftersom språk och diskurser formar vad vi ”vet” om verkligheten kommer karaktärerna betraktas som att inte bara säga något om hur det egentligen står till, utan även som att de är delar av den diskurs som formar den kollektiva förståelsen av transpersoner. Nikolajeva fortsätter genom att hävda att det finns faror med en mimetisk syn på karaktärer, exempelvis att karaktärer i analysen tillskrivs vissa egenskaper som författaren inte menade. Analysen kommer främst att fokusera på växelverkan mellan en specifik läsning av verket och ”verkligheten”. En annan risk som Nikolajeva varnar för är att utifrån sina egna fördomar tillskriva karaktärer en bakgrund som inte har någon förankring i texten (s. 87). Detta kommer att medges som en mycket rimlig felkälla i undersökningen, men samtidigt är förhoppningen att genom referenser från texten

underbygga alla slutsatser kring karaktärerna bland annat för att undvika att tillskriva dem sådana bakgrunder.

Vad är kön?

Det kan för många tyckas rätt självklart vad kön är, då de har en uppfattning om att kön skulle vara något biologiskt förpackat i två väl avgränsade kategorier: man och kvinna. Detta synsätt kan hävdas vara en grov överförenkling, och i stor utsträckning felaktigt. Exempelvis diskuterar Judith Butler (2006) det första antagandet i detta synsätt, att kön skulle vara biologiskt, i sin bok *Gender Trouble* där hon tar upp problem med biologiska undersökningar av kön i allmänhet. Exempelvis passar cirka 10% av befolkningen inte in i kategoriseringen av XX-kvinnor och XY-män (s. 146). Vidare hänvisar Butler till genetikerna Eva Eicher och Linda L. Washburn som hävdar att biologisk könsbestämning aldrig ens överväger att använda "ovary-determination", alltså undersöka huruvida personen har äggstockar eller inte. Detta tillsammans med biologisk kvinnlighet alltid definieras av avsaknaden av eller den passiva närvaron av biologiskt manlighetsavgörande faktorer pekar på att grundantagandena är påverkade av kulturella fördomar och könade antaganden (s. 147). Butler är även kritisk till forskningsfrågorna, och undrar huruvida det är adekvat att beskriva kroppar i termer av binära kön över huvud taget. Till detta bör läggas att både personer som är intersex eller trans många gånger har kön som inte stämmer överens med det som biologiskt tilldelats dem vid födseln, vilket kan hävdas vara skäl nog att sluta utgå från kön som biologiskt. Butler sammanfattar sin poäng om biologiskt kön på följande sätt:

The task of distinguishing sex from gender becomes all the more difficult once we understand that gendered meanings frame the hypothesis and the reasoning of those biomedical inquiries that seek to establish "sex" for us as it is prior to the cultural meanings that it acquires. Indeed, the task is even more complicated when we realize that the language of biology participates in other kinds of languages and reproduces that cultural sedimentation in the objects it purports to discover and neutrally describe. (s. 148-149).

Sammanfattningsvis anser Butler att det inte går att säga att biologiskt kön skulle vara mindre socialt konstruerat än vad genus är, då de förgivettaganden och fördomar som finns kring genus påverkar hur forskare ser på och tänker kring det de vill kalla biologiskt kön. Detta leder till att deras forskning reproducerar dessa förgivettaganden och fördomar. Det kommer vara denna uppsats utgångspunkt att biologiskt kön inte existerar, utan snarare att det finns vissa fysiska skillnader mellan olika kroppar, men att detta inte på något sätt avgör kön. Då utgångspunkten för vad kön inte är har klargjorts, så bör det rimligtvis följa en förklaring kring utgångspunkten om vad kön är.

Kön betraktas ofta som naturligt och biologiskt. Detta är endast möjligt genom kulturella förgivettaganden och fördomar om vad kön borde vara, och detta raster genom vilket vi förstår kön kallar Butler för den heterosexuella matrisen (eng. "heterosexual matrix"). Den heterosexuella matrisen är det sätt som könade kroppar blir betraktade som naturliga, och det sker på det sättet att det tas för givet att det måste finnas ett stabilt kroppsligt kön som uttrycks genom ett stabilt genus som oppositionellt och hierarkiskt definieras genom den tvingande heterosexuella praktiken (s. 208). Butlers argument är alltså att vår kultur tar för givet att vissa kroppsliga skillnader signalerar "biologiskt kön", och att detta föreskriver vilket genus individerna senare bör uttrycka och att detta ska befästas genom begär gentemot det "motsatta" könet. För att förstå Butlers teori närmare är det viktigt att komma ihåg att hon anser att "biologiskt kön" är lika kulturellt skapat som genus, samt att det heterosexuella begäret även innehåller en hierarki som gynnar dem som könas som män.

Julia Serano skriver också om hur samhället uppfattar kön. Den term hon använder är könande (eng. "gendering") (Serano 2007, s. 112). Könande innebär att en person ser en annan person, och aktivt bestämmer sig för huruvida den personen passar in i kategorin "man" eller kategorin "kvinna". Serano hävdar att det går att diskutera hur mycket som helst angående vad som avgör en persons kön och det kommer hävdas att kön bland annat är gener, kromosomer, hjärnstruktur, genitalier, socialisation eller det juridiska könet på ett födelsebevis eller i ett pass, men enligt henne spelar dessa saker inte någon roll i det dagliga livet. Argumentet är att vi i de flesta fall inte har någon aning om vad för kromosomer eller juridiskt kön andra personer har, och att vi i första hand utgår från sekundära könskaraktäristika och endast i andra hand könsuttryck och könsroller när vi könar personer i vår omgivning (ibid.). Det är viktigt att komma ihåg att könande inte avgör vilket kön en annan person faktiskt har, utan endast är en förklaring till hur människors fördomar påverkar hur de uppfattar kön.

Återigen har detta avsnitt kommit till en punkt där det förklaras vad kön inte är, men Serano har en teori om vad kön är. Enligt henne finns det inget som utifrån sett kan beskrivas som ett köns inneboende kärna hos en person, men att varje individ har ett undermedvetet kön (eng. "subconscious sex") (s. 56). Denna term definieras av Serano som "Perhaps the best way to describe how my subconscious sex feels to me is to say that it seems as if, on some level, my brain expects my body to be female" (s. 58). Serano påtalar även att det tycks finnas bevis som antyder att individers hjärnor har en inneboende förståelse för vilket kön kroppen bör vara. Exempelvis när manliga individer vid födseln har fått sina genitalier opererade för att likna vaginor på grund av en medfödd defekt kallad blåsextrofi men trots de fysiska ledtrådarna, samt att ha blivit uppfostrade som flickor, kommer att identifiera sig själva som män. Vidare tycks det vara så att transkvinnors hjärnuppbyggnad tycks likna ciskvinnors dito mer än cismäns (ibid.). Förutom undermedvetet kön som handlar om vilket kategori en viss person känner sig bekväm i – kvinna, man, något annat eller ingen alls – argumenterar även Serano för inneboende tendenser (eng. "intrinsic inclinations"). Enligt henne representerar undermedvetet kön, könsuttryck och sexuell läggning olika delar av könsliga tendenser som till stor del är oberoende av varandra. Vidare är dessa tendenser i viss utsträckning inneboende i varje individ då de förekommer på en djup undermedveten nivå och motstår yttre påverkan (s. 69). Ett exempel på detta är så kallad omvändningsterapi som ofta används av konservativa och högerextrema kristna samfund bland annat i USA för att "omvända" homosexuella eller transpersoner, vilket aldrig har kunnat vetenskapligt bevisas att det faktiskt fungerar. Serano argumenterar även för att då ingen enskild genetisk, anatomisk, hormonell, miljömässig eller psykologisk faktor har funnits som kan förklara uppkomsten av dessa tendenser så är de med stor sannolikhet beroende av flera faktorer (s. 70).

För att sammanfatta denna uppsats grundförståelse av kön så utgås det ifrån att varje person har inneboende tendenser som representeras av undermedvetet kön, könsuttryck samt sexuell läggning. I mötet med omvärlden blir individen könad, främst utifrån sekundära könskaraktäristika men även till viss del utifrån könsuttryck. Utifrån köningen förväntas individen av omvärlden ha ett visst "biologiskt kön" vilket förväntas leda till ett visst könsuttryck och till ett heterosexuellt begär till "motsatt kön", och genom den heterosexuella praktiken konstrueras maskulinitet och femininitet som varandras motsatser och i en hierarkisk position till varandra som gynnar maskulinitet.

Stereotyper och kategoriseringar som grund för analys

Detta avsnitt kommer börja med att lista några olika stereotypiska sätt som transpersoner behandlas i litteraturen och media, och sedan följas upp med en teori om olika maskuliniteter. Julia Seranos argument är att transpersoner oftast framställs på ett respektlöst och missvisande sätt i media, och ger en anledning till varför i följande citat:

The existence of transsexuals – who transition from one sex to the other and often live completely unnoticed as the sex "opposite" the one we were assigned at birth – has the potential to challenge the conventional assumption that gender differences arise from our chromosomes and genitals in a simple, straightforward manner. We can wreak havoc on such taken-for-granted concepts as *woman* and *man*, *homosexual* and *heterosexual*. These terms lose their cut-and-dried meaning when a person's assigned sex and lived sex are not the same. But because we are a threat to the categories that enable traditional and oppositional sexism, the images and experiences of trans people are presented in the media in a way that reaffirms, rather than challenges, gender stereotypes. (2007, s. 28)

Serano tänker sig att det finns två olika sorters sexism; den traditionella sorten som missgynnar personer som är kvinnor och/eller feminina samt den oppositionella sexismen som föreskriver att kvinnor och män skulle vara strikta, ömsesidigt uteslutande kategorier utan några som helst överlappningar. Detta hävdar Serano att existensen av transpersoner skulle kunna utmana om transberättelser fick förekomma på ett rättvisande sätt, men eftersom det sexistiska systemet bidrar till att upprätthålla makt så berättas transpersoners berättelser inte på ett rättvisande sätt. Här nedan kommer några olika stereotyper och missvisande berättartekniska grepp att listas, för att sedan kunna användas i analysen av verken.

Till att börja med har Serano funnit två övergripande arketyper som hon hävdar att framställningen av transkvinnor hamnar under, oavsett om det är fiktionella karaktärer eller berättelser om riktiga människor. En av dessa två arketyper är "den bedrägliga transkvinnan". Serano har funnit att "bedragarna" lyckas bli könade som kvinnor och används generellt sett som en så kallad "plot twist" eller får spela rollen som sexuella rovdjur som lurar oskyldiga heterosexuella män att falla för "män". Serano hävdar att ett av de mest kända exemplen är karaktären Dil i filmen *The Crying Game* från 1992 i vilken det inte framgick att hon var trans förrän en sexuell scen mellan henne och den manliga huvudrollen där hon blev "avslöjad" vilket leder till att hennes motspelare slår henne och springer in i badrummet för att vomera (s. 29). Det faktum att "bedrägliga transpersoner" framställs som att de försöker lura till sig något de annars inte skulle ha tillgång till är en viktig del av denna stereotyp. Ofta handlar det just om att försöka förföra cispersoner, och det framställs som att begäret till denna cisperson skulle vara en starkare motivation till transition än vad transpersonens undermedvetna kön och inneboende tendenser är. Denna stereotyp bidrar alltså till att få transpersoners levda upplevelser att helt och hållet handla om cispersoner.

Argumentet Serano lägger fram är att trots det faktum att "bedragare" blir könade som kvinnor, och i filmer ofta spelas av kvinnliga skådespelare (undantaget Dil) så är tanken aldrig att dessa karaktärer ska utmana föreställningar om kön. Tvärtom framställs de som "falska" kvinnor och i ett dramatiskt ögonblick av "sanning" så röjs deras "hemlighet" vilket leder till att karaktärens femininitet reduceras till enbart en illusion och hennes hemliga manlighet blir den riktiga identiteten (s. 29). Serano hävdar att denna taktik att betona transkvinnors "äka" manlighet är ett sätt att provocera homofobi bland manliga karaktärer samt publiken. Vidare har hon funnit att många "bedragare" skrivs på ett sätt som är tänkt att "hämnas" på män, ofta

genom att förföra och/eller våldta dem. Detta återkommande tema är enligt Serano ett erkännande att transpersoner hotar både manligt och heterosexuellt privilegium (s. 30). Serano avslutar diskussionen om ”bedrägliga transkvinnor” på följande sätt:

And while the ”deciever” is initially perceived to be a ”real” female, she is eventually revealed as a wolf in sheep’s clothing – an illusion that is the product of lies and modern medical technology – and she is usually punished accordingly. (s.32)

Ytterligare en sak som Serano har funnit är att porträtteringar av transkvinnor i princip alltid tar för givet att målet är att uppnå ett stereotypt feminint utseende och en stereotypt feminin könsroll, och det faktum att transkvinnor är kapabla att skilja mellan att identifiera sig som kvinnor och vilja uppnå ett överdrivet feminint uttryck tas aldrig hänsyn till. Detta märks tydligast enligt Serano i det faktum att transkvinnor nästan alltid porträtteras med stort fokus på det som skulle kunna ses som ”förvandlingsmomentet”. Det är alltså långt ifrån ovanligt att lägga osedvanligt mycket tid på att visa hur transkvinnor sminkar sig eller tar på sig feminint kodade kläder. Seranos argument är att detta används som ett sätt att framställa transkvinnor femininitet som något artificiellt genom att visa dem just i processen att ”förvandlas” (s. 32). Serano utvecklar detta senare och slår fast att transpersoner möter väldigt många hinder i sina liv, bland annat arbetslivsdiskriminering, trakasserier från poliser och konstanta våldshot. Trots att detta är en påtaglig del av transpersoners vardag så syns detta nästan aldrig i porträtteringen av transpersoner, utan fokus ligger istället på att visa den fysiska transitionen (s. 40). Vidare betonas oftast hur ”artificiell” denna förvandling är, och framställs som något som inte skulle vara möjligt utan modern medicinsk teknologi. Slutligen framställs personerna som genomgår fysisk transition oftast inte som feminina ”män” eller maskulina ”kvinnor” innan sin transition, utan snarare som väldigt ”könstypiska”. Detta hävdar Serano spår på tanken om att transitionen är artificiell, snarare än att den skulle bekräfta individens undermedvetna kön (s. 44).

Hittills har nästan bara transkvinnor och femininitet diskuterats, vilket har två anledningar. Den första är att Serano själv är kvinna, och skriver utifrån sitt eget perspektiv. Den andra anledningen är att transmän ofta ignoreras av media, vilket enligt Serano beror på att det inte är möjligt att skapa sensation kring dem utan att ifrågasätta maskulinitet på samma sätt som de gör med femininitet. Vidare finns det i samhället en utbredd uppfattning om att unga personer som har tillskrivits könet kvinna vid födseln lider av penisavund, vilket bidrar till att det ses som ett acceptabelt mål att sträva efter maskulinitet medan strävan efter femininitet ses som avvikande och fel (s. 35). Denna uppsats kommer dock utgå ifrån att det är möjligt att använda arketyperna ”den bedrägliga transpersonen” och fokuset på förvandlingsmomentet även när det gäller att analysera porträtteringar av transpersoner med andra kön än kvinnor, även om detta inte är lika vanligt.

Vidare beskriver Serano olika sätt transpersoner utsätts för förtryck i verkligheten, men tanken med att lista dessa här nedan kommer vara att applicera dem på de litterära verken och använda dem i analysen. Antagligen är en av de vanligare förtrycksstrategierna ”felköning” (eng. ”misgendering”), vilket beskriver situationen när en person blir könad som ett annat kön än det den faktiskt har (s. 124). Vidare nämner Serano ”transfaksimilering” (eng. ”transfacsimilation”) som är en strategi som används för att utmåla transkön som ”falska”, på det specifika sättet att betrakta dem som faksimiler av ciskön. Detta leder till att ciskön betraktas som primära och ”äkta” och transkön blir misstolkade som ”kopior” av dessa. Detta märks oftast i att cispersoner använder ord som ”emulera”, ”imitera” eller ”härma” när de pratar om transkön. Vidare märks det när cispersoner framställer transkaraktärer i processen

att påverka eller träna på könsroller som associeras med sitt identifierade kön (s. 117). Trots att sådan imitation och träning förekommer bland alla personer, både cis och trans, så läggs orimligt mycket fokus på när transpersoner gör det men nästan ingen uppmärksamhet alls på när ciskönade tonåringar utforskar sin identitet och sitt uttryck. Detta hävdar Serano är en dubbelmoral som stärker den felaktiga uppfattningen att ciskön är "naturliga" och transkön "artificiella" (s. 118).

Tidigare har det ensidiga fokuset på transpersoners fysiska transitioner diskuterats, och enligt Serano faller detta in under vad hon kallar "transobjektivering" (eng. "trans-objectification"). Enligt henne leder denna tvångsmässiga fokusering till att för evigt låsa fast transpersoner i sina vid födseln tilldelade kön och förvandlar deras identifierade kön till ett mål som de alltid rör sig mot men aldrig uppnår. Resultatet av detta är att det underminerar de väldigt riktiga erfarenheterna av transpersoner som lever som sina identifierade kön resten av livet efter transitionen. Vidare kan transobjektivering ta uttryck i när cispersoner besatta med de förmodade skillnader som existerar mellan transpersoners "biologiska kön" och identifierade kön. Detta märks oftast i form av att cispersoner blir överdrivet fokuserade på transpersoners genitalier, och genom detta reducerar transpersoner till objekt som gör det lättare för dem att fördöma, demonisera, förlöjliga, kritisera eller utnyttja transpersoner utan att behöva ha dåligt samvete (s. 128).

Något som påminner mycket om transobjektivering är "transmystifiering" (eng. "trans-mystification"). Detta är en förlängning av det den besatthet som cispersoner ofta ger uttryck för när det gäller transpersoners transitioner, och utmärks enligt Serano genom att cispersoner blir så uppslukade av tabu kring "könsbyten" att det helt bortses från att det är en mycket verklig och ofta vardaglig upplevelse för dem som lever i det. Detta märks i porträtteringar av transkaraktärer när transitionen behandlas som en dramatisk vändning i handlingen, eller att det vid födseln tilldelade könet blir till en gömd hemlighet och transpersoners identifierade kön förvrängs till en utarbetad illusion. Serano jämför detta med att cispersoner tycks agera som om någon hade imponerat på dem med någon form av trolleritrick när det avslöjas att någon är trans (s. 128). Hennes argument är att detta är endast ännu ett sätt för cispersoner att betona att transpersoners kön är "artificiella" medan cispersoners kön är "naturliga" (s. 129).

Slutligen tar Julia Serano upp vad hon kallar för "transradering" (eng. "trans-erasure"). Denna term använder hon för att beskriva när cispersoner anser sig ha alla svar på frågor som rör transpersoner och transerfarenheter, och utifrån dessa antaganden författar transberättelser i litteratur och media. Sådana berättelser brukar utgå ifrån att transpersoner transitionerar för att få fördelar på något sätt, exempelvis privilegium, normalitet, sexuell tillfredsställelse och så vidare. Det är vanligt att det faktum att transpersoner transitionerar för att vara bekväma i sina egna kroppar väldigt sällan tas upp. De ovan nämnda förtrycksstrategierna leder till att det är lätt för cispersoner att inte se transpersoner som människor, vilket gör det lättare för dem att överrösta transpersoners egna berättelser med sina oftast felaktiga dito. Raderingen består alltså i att cispersoner inte tillåter transpersoner att berätta om sina egna liv, vilket leder till felaktiga, stereotypa och inte respektfulla framställningar om hur det är att vara trans (s. 130).

Ytterligare en teori som kommer ligga till grund för analysen är Raewyn Connells teori om olika maskuliniteters maktrelation till varandra. Detta är relevant då en del av analysen av verket utgår ifrån att analysera hur olika karaktärer i boken deltar i ett maskulint maktspel. Hon skriver i sin bok *Masculinities* att det finns flera olika sorters maskulinitet samt att dessa maskuliniteter har en inneboende maktrelation, vilket ledde till att hon lanserade termen hegemonisk maskulinitet (eng. "hegemonic masculinity") som definieras av den konfiguration

av könsuttryck som för tillfället förkroppsligar det kulturellt accepterade svaret på varför patriarkatet är legitimt (2005, s. 76-77). Connell betonar dock att det inte handlar om färdiga svar på vissa karaktärstyper, utan snarare handlar det om den maskulinitet som ockuperar den hegemoniska positionen i ett givet mönster av genusrelationer. De mest synliga bärarna av hegemonisk maskulinitet är inte alltid de med mest faktisk makt i samhället, men det finns vissa förebilder som förstärker den kulturella uppfattningen att den hegemoniska maskuliniteten är positiv. Denna kulturella uppfattning kan dock enligt Connell inte upprättas om det inte finns viss överensstämmelse mellan uppfattningen och institutionell makt.

Connell har även definierat andra maktpositioner bland maskuliniteter, och definierar även underordnade samt deltagande maskulinitet. Underordnad maskulinitet definieras av att innefatta element som kan tolkas som feminint, av vilket homosexualitet är det vanligaste exemplet. Detta stämmer överens med hur maskulinitet och femininitet konstrueras i en hierarkisk relation enligt den heterosexuella matrisen. Deltagande maskulinitet å andra sidan definieras kanske lättast som att varken vara hegemonisk eller underordnad. Connell förklarar det som att de personer som innehar denna position får fördelar av den hegemoniska maskulinitetspositionen utan att själva inneha den, men är inte så avvikande från detta ideal att de drabbas av underordning. Denna position bidrar även till att upprätthålla den hegemoniska maskulinitetens överordnade position och den underordnade maskulinitetens förtryck, då den strävar efter att uppnå den hegemoniska positionen till större eller mindre del (s. 78-79).

Metod

Som förklarades under teorikapitlet utgår denna uppsats från en konstruktivistisk syn på verkligheten. Detta har även metodologiska komplikationer, speciellt vad gäller möjligheten att nå kunskap. Eftersom det inte finns en enda objektiv sanning som stämmer i alla kontexter, utan förståelsen av verkligheten påverkas och skapas av språk och diskurser så kommer denna uppsats inte syfta till att blottlägga någon sådan sanning. Snarare kommer metodens mål vara att presentera en tolkning av det som lästs och frambringa denna tolkning genom denna uppsats och på så sätt bidra till den diskurs som skapar verkligheten.

Rent metodologiskt kommer analysen grunda sig i texten, och i stor utsträckning vara upptagen med den växelverkan mellan del och helhet som brukar kallas för den hermeneutiska spiralen. Kurt Wicke (2013) förklarar detta som att forskaren alltid börjar med en förförståelse av textens helhet, som antingen kan vara explicit eller implicit. Denna helhetsuppfattning både förstärks och förskjuts genom att forskaren tolkar textens beståndsdelar och skapar en ny helhetsuppfattning som sätter delarna i en ny kontext. Sammanfattningsvis så är det "en fråga om en spiral där förståelsen för texten ökar med varje pendelrörelse mellan del och helhet" (s. 195). I detta specifika fall lästes alla de ovan nämnda verken från planeringsrapporten igenom innan teorierna fastlades för att försöka uppnå någon form av naiv läsning som inte var allt för styrd av forskningsintresset för att försöka undvika övertolkning. Å andra sidan lästes de i kontexten av att användas som analysobjekt för denna uppsats, och den implicita helhetsuppfattningen var att de på något sätt handlade om transpersoner, annars hade de inte funnits med på listan till att börja med. Efter denna läsning skisserades teoriavsnittet samt detta metodavsnitt för att dessa skulle kunna fungera som en lins genom vilka verket skulle tolkas. Endast boken *Pojkarna* lästes sedan igenom igen för att analyseras mer grundligt.

Den ovan nämnda linsen utgörs mer specifikt av de teorier om vad kön är som tidigare nämnts, men även till stor del av de stereotypiska transframställningar som Serano lyckats identifiera samt Connells teorier om olika maskuliniteter. Analysen gick alltså till så att boken lästes igenom i sin helhet, och de delar som stämde överens med de stereotyper som Serano funnit eller Connells olika maskuliniteter markerades. Även de delar som på något sätt berörde transition, undermedvetet kön eller könsidentitet markerades. De markerade delarna analyserades sedan mer ingående och sattes i kontext till verkets helhet, i enlighet med den hermeneutiska spiralen. Förståelsen av delarna förändrade förståelsen av helheten, och då förståelsen av helheten ändrades sattes delarna i en delvis annorlunda kontext vilket i vissa fall ledde till ett behov att revidera uppfattningen kring vissa delar. Denna revidering ledde till ytterligare en annan förståelse av helheten. På så sätt växte förståelsen av verket fram.

Genom att identifiera huruvida porträtteringen av transkaraktärer i det analyserade verket stämmer överens med dessa stereotypiska framställningar eller inte är det möjligt att göra tolkningar dels av hur transpersoner porträtteras, dels huruvida detta sker på ett respektfullt sätt eller inte. Fokus kommer även ligga på jämförelsen mellan karaktären Kim, som kan läsas som transperson, och Kims två vänner Bella och Momo, som trots att de tycks utforska kön tillsammans med Kim kan läsas som cispersoner. Denna aspekt av uppsatsen är viktig, då ett annat tillvägagångssätt med mycket stor sannolikhet hade kunnat bidra till att än en gång konstruera transpersoner som avvikande och cispersoner som normen. För att resultaten av denna analys ska ha någon som helst relevans så är det viktigt att utgå ifrån ett mimetiskt perspektiv på fiktiva karaktärer, vilket denna uppsats gör. Detta innebär att det utgås ifrån att litteraturen säger något om verkligheten, och att transkaraktärer i litteraturen säger något om transpersoner i verkligheten. Utifrån det konstruktivistiska perspektiv som denna uppsats även har är det möjligt att säga att om den litterära diskursen kring transpersoner är att de exempelvis skulle vara "bedrägliga", och alltså leva upp till den stereotypen i många verk, så skulle läsare av dessa verk "veta" att transpersoner i verkligheten också är "bedrägliga". På så sätt skapar språket, diskurser och litteraturen verkligheten, och kan bidra till att reproducera förtryck.

Avgränsning och kvalitetskriterier

Valet av verk att analysera var inte helt enkelt. I början av processen som ledde fram till denna uppsats skickades en så kallad planeringsrapport in till ansvariga för kursen i vilken uppsatsen är skriven, och i denna rapport fanns förslag på flera olika verk som antogs vara intressanta att analysera utifrån ett transperspektiv. Dessa verk var boken *Du är rötterna som sover vid mina fötter och håller jorden på plats* av Eli Levén (2014), novellen "Ett sällsamt öde" av Frida Stéenhoff (1911), boken *Orlando* av Virginia Woolf (1928) samt just boken *Pojkarna* av Jessica Schiefauer (2011). Utöver detta föreslog en av de ansvariga för kursen även *Drottningens juvelsmycke* av Carl Jonas Love Almqvist (1834). Av dessa fem lästes de fyra förstnämnda, och den sista valdes bort på grund av tidsbrist. *Du är rötterna som sover vid mina fötter* samt "Ett sällsamt öde" valdes båda bort på grund av att de ansågs vara för korta, samt för att *Orlando* och *Pojkarna* ansågs vara mer lämpade både på grund av längd samt på grund av en möjlighet att göra en intertextuell analys av dessa två verk. Detta eftersom både *Orlando* och *Pojkarna* centrerar runt personer som genomgår någon form av fysisk transition på ett övernaturligt sätt, samt att båda verken berör könsbaserat förtryck. Den intertextuella idén medförde dock vissa problem. För det första hade det inneburit ett mycket större arbete, och då denna uppsats är skriven under tidspress gjordes valet att det var bättre att fokusera djupare på ett verk istället för att göra en grund intertextuell analys. För det andra så uppkom aldrig något bra svar på vad en intertextuell analys hade tillfört till slutsatsen. Om det hade

visat sig att vissa element i de båda verken var liknande, och andra skiljde sig, vad hade det egentligen tillfört för kunskap? Den största vinsten med att endast fokusera på *Pojkarna* kan dock hävdas vara att det ger en möjlighet att jämföra hur karaktären Kim porträtteras i jämförelse med karaktärerna Bella och Momo, och på så sätt säga något om hur detta verk gör eller inte gör skillnad på transpersoner och cispersoner. Detta är relevant i ljuset av vad Serano har diskuterat om hur transkön ofta framställs som artificiella i kontrast till de uppfattat naturliga ciskönen.

Som Nikolajeva skrev finns det en risk att genom en mimetisk analys tillskriva karaktärer en bakgrund som inte har någon förankring i texten vilket kan tolkas som en mycket rimlig felkälla. Samtidigt går det dock att argumentera för att sådana inferenser förekommer hos samtliga läsare i viss mån, och denna uppsats kommer sträva efter att underbygga argumentationen och slutsatserna som presenteras genom att visa på citat från *Pojkarna*. Denna uppsats strävar inte heller efter att blottlägga en sanning om verket som stämmer i alla kontexter, utan snarare att bidra med ytterligare en tolkning av verket. Vad gäller validitet så är det någorlunda lätt att se att uppsatsen svarar på de två första frågorna, nämligen hur karaktärernas könstillblivande framställs samt huruvida det finns en skillnad mellan dessa framställningar, då dessa frågor är mer konkreta jämfört med den tredje frågan som är mer abstrakt och baseras på tolkning. Hur Kims könstillblivande framställs beskrivs under underrubriken ”Kim” i nästa avsnitt, och Bellas och Momos könstillblivande beskrivs under underrubriken ”Bella och Momo” i samma avsnitt. Likheter och skillnader mellan dessa framställningar tas upp både i resultatavsnitt samt diskussionsavsnittet. Att avgöra till vilken grad deras könstillblivanden framställs på ett respektfullt sätt grundar sig i att jämföra vad som framkommit om karaktärernas könstillblivanden och jämföra detta med vad Serano har funnit om stereotypa framställningar av transpersoner. På så sätt är det möjligt att få fram ett svar på även den tredje frågan, även om det är möjligt att inte alla läsare kommer hålla med om den tolkning som presenteras. Detta är dock alltid en möjlig felkälla i hermeneutisk forskning. Vad gäller reabilitet så är det möjligt för andra att läsa samma teorier som ligger till grund för denna uppsats, samt samma verk, och återskapa denna studie. Huruvida svaret på forskningsfrågorna kommer bli desamma eller inte beror på vilken tolkning denna andra person gör, men argumentet som framläggs här är att de svar som denna uppsats lägger fram uppfyller reabilitetskriteriet till lika stor del som någon annan möjlig tolkning.

Resultat och analys

I detta avsnitt kommer det som funnits i analysen av boken *Pojkarna* att presenteras. Resultaten kommer vara baserade på citat funna i boken och sedda genom den lins som tidigare forskning och teori utgör. De resultat som presenteras här kommer diskuteras mer ingående i diskussionsavsnittet, och i vissa fall kommer kopplingen till ”linsen” att förklaras mer explicit först i diskussionen. I detta avsnitt kommer det finnas tre underrubriker: ”Kim”, ”Bella och Momo” samt ”Maskuliniteter”. Dessa underrubriker valdes då det framförallt var dessa tre delar som analysen fann i verket, och de presenteras var för sig på grund av att det ska bli lättare att läsa. Karaktären Kim kommer inte att behandlas tillsammans med karaktärerna Bella och Momo för att Kim är huvudperson och berättare, och det därför finns mer att säga om denna karaktär.

Kim

Det påpekas många gånger att Kim inte är bekväm med det som i boken kallas ”flickkropp”. Tidigt i boken förklaras det att Kim försöker glömma bort innehavet av ”en kropp som växte och sprängde”, samt att Kim hatar hur ömtålig denna kropp är då den ”blommade upp i eksem så fort den kom i kontakt med något” (s. 19). Vidare beskrivs det hur Kim ofta drömde om att hitta en dragkedja i huden som skulle låta Kim ta av sig den obekväma kroppen och bli sig själv (s. 19-20). När det beskrivs hur pojkarna i klassen utsätter Kim, Bella och Momo för sexuella trakasserier tänker Kim följande: ”Vad som helst, vilken förnedring som helst skulle jag kunna stå ut med, om jag bara kunde få slippa de där dubbelbottnade, tvetydiga signalerna som bara riktades mot oss, mot flickorna.” (s. 24). En liknande formulering upprepas senare när Tony ber Kim köra en stulen bil och Kim blir rädd för att misslyckas och tänker: ”Jag var beredd att stå ut med vad som helst så länge jag inte behövde göra honom besviken.” (s. 91). Precis innan detta har Kim även uttryckt att ”vad som helst fick hända” förutom att tvingas in i de ”förutbestämda Kvinnomallarna” (s. 21). Kim kan alltså stå ut med ”vad som helst” förutom att bli behandlad som flicka, bli avslöjad med att inte kunna utföra traditionellt maskulina aktiviteter eller leva som kvinna. En annan episod i skolan börjar med att pojkarna i klassen ropar obscena saker under en brännbollsmatch och Kim önskar kunna göra något åt det men blir påmind om att ”min kropp var en tanig flickkropp och jag såg tyst ner i marken, svalde och svalde för att hindra illamåendet från att tränga upp genom halsen” (s. 43). Kim blir påmind om sin kropp, vilket resulterar i illamående. Denna reaktion tyder på att Kim inte alls är bekväm i ”flickkroppen”. Senare i boken går de tre vännerna ut en natt i sina ”flickkroppar”, då den magiska blomman blivit skadad då de tagit nektar från den. Kim beskriver en obekväma känsla med att bli sedd av andra i den kroppen, och formulerar det som att blickarna ”brände djupa kratrar i min hud” samt att Kim ”bar flickkroppen som ett hölje, en alltför stor lodenrock, en oformlig, illa passande maskeraddräkt” (s. 98). Här visar Kim en tydlig distans mellan sig själv och ”flickkroppen”, och betraktar den som en dålig dräkt. Detta kan kontrasteras mot de maskeraddräkter som Kim haft på sig tidigare i verket och trivts i, speciellt med tanke på att de roller Kim då gått in i har omtalats med pronomenet ”han”. Kim beskriver senare hur Bella tittar på Kim och hur ”Hon såg ett kroppsskal, men hon såg inte mig” (s. 143) vilket ytterligare förstärker Kims avståndstagande från ”flickkroppen”. Det sista beviset för detta är citatet ”Mina kläder satt utanpå flickkroppen och flickkroppen satt utanpå mig, den hade inget med mig att göra.” (s. 168). Kim känner sig verkligen inte hemma i den kropp som könas som flicka.

Om Kim inte är bekväm med att könas som kvinna, vad är Kim bekväm med då? Vid flera tillfällen i verket framträder det att Kim tycks eftersträva maskulinitet. Exempelvis efter att

pojkmarna har utsatt Kim, Bella och Momo för sexuella trakasserier i skolan drömmer Kim om att vara ”stor och grov och stark” och ha en mörk röst (s. 24). Kim drömmer alltså om att ha en kropp med traditionellt maskulina egenskaper. Under den första maskeraden klär Kim på sig överdelen och märker att den ”slätade ut mina toppiga flickbröst till en platt bröstorg” vilket leder till att Kim vill sjunga av lycka och dessutom blev ”övertygad om att min röst skulle vara annorlunda om jag öppnade munnen, att den skulle vara stark och mörk och vacker” (s. 35). Kim blir alltså glad av att ha en platt bröstorg och drömmer återigen om mörkare röst. Under nästa maskerad blir Kim glad över att dräkten dolde Kims ordinarie rörelsemönster och att istället för att röra sig som ”en flicka med ryggen full av finnar och kroppen full av oro” rörde sig Kim i dräkten som en konung (s. 47). Båda gångerna Kim klädde ut sig användes pronomenet ”han” om den karaktär Kim var utklädd till. Första gången vännerna dricker av nektarn och förvandlas beskriver Kim känslan ”[s]om att födas på nytt” (s. 53) och det är en genomgående positiv beskrivning. Större delen av boken utspelar sig genom att Kim berättar vad som hände när de alla var 14 år, men delar av boken utspelar sig även i vad som framställs som nutid. En passage som utspelar sig i nutid beskriver hur Kim i vuxen ålder gör så kallade ”chin-ups” och beskriver känslan på följande sätt: ”Det är så skönt, det är så skönt. Tröttheten, lindringen, blodsmaken.” (s. 64). Detta utspelar sig när Kim inte kan använda nektarn för att förvandla sin kropp, men det är möjligt att läsa denna passage som att Kim försöker maskulinisera sin kropp genom att bygga muskler. Första gången Kim introducerar sig för Tony beskrivs det på följande sätt: ”Och jag sa mitt namn med min pojkröst och det blev ett pojknamn. Vokalen spändes till en hård sträng och jag gillade det, det passade bättre ur en pojkmun än min vanliga” (s. 68). Att Kim anser att namnet passar bättre när det sägs med ”en pojkmun” tyder även på att Kim är mer bekväm med sig själv när Kim uppfattas som mer maskulin. Ytterligare ett bevis på att Kim trivs bättre med ett mer maskulint uttryck utgörs av en passage där Kim kämpar emot sömnen för att inte bli av med pojkkroppen för natten. Istället står Kim och beundrar sin kropp och är mycket glad över att det inte är en maskeraddräkt, då det inte finns något att ta av och inga ”flickögon” under en mask. Att Kim inte trivs med att bli könad som flicka och istället mår mycket bättre när kroppen läses som mer maskulin tyder på att Kim har en inneboende tendens att ha ett maskulint könsuttryck. Den tolkning som presenteras i denna uppsats utgår ifrån att Kim inte är flicka, baserat på de citat som presenterats i de två senaste styckena. Istället tycks det vara väldigt viktigt för Kim att genomgå någon form av transition så att Kims kropp läses som mer maskulin.

Det tycks dock inte bara viktigt för Kim att transitionera, utan snarare nödvändigt för att kunna överleva. Mycket tidigt i boken beskriver Kim Bella som den ”som planterade ett skott i den svarta jorden och gav mig ett liv” (s. 13), något som refererar till att det var Bella som planterade blomman vars nektar hade kraften att förvandla deras kroppar och denna förvandling gav Kim liv. Senare beskriver Kim en mardröm som handlar om hur blomman brinner upp, och det framställs som något väldigt traumatiskt. Blomman, och de möjligheter den förde med sig, kan utifrån detta tolkas som livsviktiga för Kim. Efter att de tre vännerna har druckit av nektarn och förvandlats ett flertal gånger tröttnar först Bella och sedan Momo. För Momo beskrivs det hela ha varit en lek ”något hon kunde välja eller välja bort” (s. 87), vilket antyder att Kim faktiskt inte kunde välja bort att förvandla sin kropp så att den könades som pojke. Åtminstone var det inte endast en lek för Kim, utan något mycket mer allvarligt. Senare i boken får Kim sin första menstruation, och reagerar genom att direkt springa bort till Bellas växthus och dricka av blommans nektar för att slippa det. Kim sticker hål på nektarsäcken med orden ”Förlåt mig, förlåt mig detta men jag kan inte leva annars.” (s. 140). Återigen framställs det som livsviktigt för Kim att transitionera. Senare i boken våldtar Tony en flicka vilket leder till att Kim misshandlar honom mycket grovt och möjligtvis även dödar

honom. Detta får Momo att bränna upp växthuset och blomman, då hon tycker att Kim har hamnat helt fel och gått för långt. När blomman brinner upp avtar även förvandlingen och Kim får tillbaka sin gamla kropp, något som Kim beskriver på följande sätt: ”Det var ett slags död, precis som jag föreställt mig. Han rann ur mig där på asfalten, pojkkroppen skrumpnade och dog.” (s. 158). Efter detta rymmer Kim hemifrån och bor i övergivna sommarstugor, och i en av dem står en spegel i vilken Kim ser sig själv vilket beskrivs som: ”Hon såg liksom död ut, varelsen i spegeln. Som om hon dött en gång men råkat leva vidare av misstag.” (s. 170). Det går att hävda att inte bara ”pojkkroppen” dog när blomman brändes, utan även en del av Kim, speciellt med tanke på hur livsviktig blommans förvandlingsmöjlighet har framställts genom hela verket.

Det är alltså livsviktigt för Kim att genomgå transition och för att inte längre könas som kvinna och istället bli mer maskulin. Detta betyder dock inte att tolkningen som presenteras i denna uppsats utgår ifrån att Kim är man. Efter att det visar sig att Tony är sexuellt attraherad av Kim men att det inte kommer leda till något på grund av den heterosexuella matrisen inser Kim att det finns många begränsningar med att leva som man. Kim beskriver det på följande sätt: ”Pojkkroppen var otillräcklig, den var fylld av skam och misslyckande” (s. 134). Strax efteråt återfinns citatet ”Det verkade inte finnas någon enda kropp kvar som passade mig” (s. 139). Kim upplevde det som en otrolig frihet att genom ”pojkkroppen” slippa ”flickkroppen”, men till slut tycks Kim inse att inte heller ”pojkkroppen” känns rätt. Kim tycks inte identifiera sig som varken kvinna eller man baserat på följande citat: ”Någon flicka var jag inte, henne hade jag för länge sedan gjort mig av med. Och pojken, honom hade jag förstört och förtärt tills bara ett monster fanns kvar.” (s. 165). Detta märks återigen några sidor senare när Kim ser löpsedlar där Kims föräldrar efterlyser sin försvunna dotter och Kim tänker ”Det var ju inte mig de saknade. Den dotter de ville ha tillbaka fanns inte mer” och strax efter säger Kim ”Jag är ingen pojke.” (s. 167). Precis i slutet av boken ser Kim sig själv i en spegel för första gången på flera år. Det Kim ser beskrivs på följande sätt:

[...] minnet av pojken finns kvar i kroppen, som att kvinnans framväxt kommit av sig, stannat av. Det finns en pojke där i spegelbilden och han är tanigt utvecklad, barnligt hårlös. Kvinnan ligger som ett flor över honom, skyddar honom med sitt hölje. En människa är det. (s. 187)

Efter detta beskriver Kim sin blick som full av liv och inte längre död, det framstår som att Kim för första gången trivs med sin egen kropp. Att kontrastera pojken och kvinnan mot människan tyder på att Kim inte identifierar sig som någon av de två förstnämnda, utan istället som människa. Det går att hävda att baserat på detta är Kims undermedvetna kön icke-binärt, vilket innebär att Kim är en transperson, speciellt då det tidigare fastslagits att Kim inte trivs med att bli könad som varken pojke eller flicka.

I *Pojkarna* finns även vissa tillfällen där Kim utsätts för transfobi på olika sätt. Bland annat säger Momo till Kim att hon är orolig eftersom Kim skrämmer henne och hon anser att Kim är på väg att bli ”något halvt, något trasigt” (s. 136). Detta kan hävdas konstruera icke-binära transkön som något sämre än binära ciskön som då skulle vara hela istället för halva och trasiga. Vidare skrivs det att Kim vill visa Tony ”vad [Kim] egentligen var” (s. 147) vilket refererar till att Tony skulle få se när Kim förvandlas till sin ”flickkropp”. Detta antyder att Kim ”egentligen” skulle vara en flicka då det var det kön Kim tilldelades vid födseln. Ett sådant tankesätt konstruerar transkön som artificiella och konstruerade medan ciskön konstrueras som naturliga och automatiska. När Kim är på rymmen är det en äldre man som försöker våldta Kim, och när han misslyckas skriker han att Kim är ett missfoster och ”att han

nog skulle se till att [Kim] blev normal” (s. 168). Denna karaktär anser alltså att Kim i egenskap av transperson inte är normal.

Hittills har Kims könstillblivande i verket beskrivits, och under nästa rubrik kommer fokus att ligga på Bella och Momo. Det som skrivs om dem kommer att kontrasteras mot det som skrivits om Kim, och under diskussionsavsnittet kommer innebörden av likheterna och skillnaderna att diskuteras.

Bella och Momo

Karaktärerna Bella och Momo analyseras i denna uppsats för att undvika att endast studera den normbrytande karaktären och på så sätt bidra till andrafiering av dem som bryter mot normen. Det är dock svårt att ge Bella och Momo lika stort utrymme som Kim då Kim är både huvudperson och berättare i verket, vilket gör att det finns mer skrivet om Kim, samt det som skrivs om Bella och Momo filtreras genom Kim.

Bella är den första av de två att beskrivas i boken, och beskrivs som en blyg och osäker flicka med rött hår. Vidare skrivs det att hon i början av boken bor hos sin missbrukande far och att hennes mor inte finns med i bilden. I början läggs mycket fokus på hur närande och vårdande Bella är gentemot blommorna hon planterar i sitt växthus (s. 13-14). Senare i boken förstärks fokuset på Bellas omhändertagande natur då det beskrivs att hon är den som sköter alla inköp i hushållet och har hand om sin pappas kreditkort (s. 76). På sista sidan i boken beskrivs Bella som en fullvuxen kvinna vars ”kropp fyller ut plaggen alldeles lagom” och runt henne ”fladdrar en sky av fjärilsvingar” (s. 188). Bella tycks utgöra någon form av stereotypisk fruktbarhetsymbol eller modersarketyp, speciellt med tanke på att det genom hela verket ofta läggs fokus på Bellas bröst vilket är en kroppsdel som ofta förknippas med fruktbarhet och moderlighet.

Strax efter att Bella beskrivs för första gången kommer en beskrivning av Momo. I motsats till Bellas blyghet beskrivs hon med ”rak rygg och nyfiken blick”, och mycket fokus läggs på att hon är ett ”konstnärsbarn” (s. 16). Momo bor med sina föräldrar som båda är konstnärer: mamman är sömmerska och pappan arkitekt, men de tar bara jobb när de är tvungna och vill hellre skapa. Även Momo beskrivs som konstnär, till exempel när hon introduceras skrivs det att ”I hennes händer blev alla material formbara” (s. 16-17). Det är även Momo som skapar dräkterna inför de båda utklädningskvällarna. Genomgående tycks Momo framställas som en något stereotypisk avantgardistisk konstnärssjäl som hela tiden vill skapa och agera, och det betonas ofta att verkligheten tycks vara en lek för henne.

Kim uttrycker en avundsjuka gentemot Momo och Bella angående att de har intressen, medan Kim inte har några andra intressen förutom att umgås med dem vid bokens början. Istället för intressen har Kim ”bara den där stora tomheten jag bar på, den där känslan av att något var skevt längst inuti mig” (s. 30). Förutom denna skillnad är Bella och Momo väldigt lika Kim på många sätt. Det beskrivs i början av boken att de alla tre kämpar mot att tvingas in i ”de förutbestämda Kvinnomallarna” och att ”vad som helst fick hända oss, men inte det” (s. 21). Det finns alltså ett motstånd hos Bella och Momo mot att växa upp och bli könade som kvinnor. Istället flyr alla tre till Bellas växthus där de har utklädningslekar med dräkterna som Momo sytt. De använder alltid pronomenet ”han” om de karaktärer de klär ut sig till, och använder vid ett tillfälle den manligt könade frasen ”mina herrar” om varandra (s. 49). Detta kan läsas som att även Bella och Momo utforskar kön och könsuttryck. Ytterligare ett bevis för att det inte bara är Kim som är utforskande är det faktum att alla tre dricker av nektarn och

förvandlas. Första gången de förvandlas beskrivs det hur Bella och Momo "skrattade och tjöt" (s. 53) och tycks uppskatta upplevelsen. Deras första natt i pojkkroppar sammanfattas med att de " varit rusiga av hänförelse" (s. 55). Denna uppskattning av att ha en kropp som könas som pojke förstärker argumentet att även Momo och Bella utforskar sina kön och könsuttryck.

Snart märks det dock att detta utforskande resulterar i olika slutsatser för de olika karaktärerna. Redan under första natten de är förvandlade uttrycker Bella rädsla, och verkar obekvämt (s. 56). När de träffar Tony för första gången beskrivs det hur Bellas ögon är "matta av rädsla" (s. 68). Det kan hävdas att detta beror på att hon i allmänhet är mer blyg och rädd än de andra, men kan även läsas som att hon trivs sämre i "pojkkroppen". Inte så långt efter detta beskrivs det hur Bella inte vill följa med Momo och Kim när de ska dricka av nektarn (s. 77). Vidare är Bella den enda av de tre som byter namn när hon är i "pojkkroppen", då Kims namns vokal "spändes till en hård sträng" och tolkades som maskulint och Momos namn "blev också en pojkes, svart och smattrande" (s. 68). Detta är viktigt av två anledningar, varav den första är att det med stor sannolikhet finns en betydelse i att Bella var tvungen att byta namn, och den andra anledningen är att hon är missnöjd med namnet och tycker att det är "Idiotiskt" (s. 78). Att Bella har skrivits som den enda av tre som tvingas byta namn, och dessutom får ett namn som hon inte uppskattar, kan hävdas tyda på att Bella är den som trivs sämst med hela förvandlingen. Till slut skrivs det rakt ut att "Bella tröttnade först" (s. 86). Under ett tag har Bella motvilligt låtit sig övertalas till att följa med, men en kväll vägrar hon bestämt.

Samtidigt som Bella framställs som mycket obekvämt med att könas som pojke så framställs Momo uppskatta det, då hon ser det som en lek eller en teaterroll. Den första ledtråden till detta återfinns andra gången de har druckit av nektarn och Momo säger att det var "så djävla skönt att plugget var slut" vilket beskrivs som "en sådan uppenbart konstruerad pojkreplik att vi brast ut i skratt" (s. 66). Ordvalet "replik" för tankarna till en roll i en teaterpjäs eller liknande. När Bella inte vill följa med de andra när de ska dricka nektar försöker Momo övertala henne genom att säga "Ta det inte så allvarligt [...] det är ju en lek. Ett Strövtåg, en Utflykt" (s. 77) vilket tyder på att Momo ser det som en lek snarare än allvar. Ett mycket explicit exempel på att det är en lek eller roll för Momo utgörs av följande citat:

För henne var pojknätterna en enda stor, upplyst teaterscen. Hon njöt av att spela sin roll, hon slipade den tills hon kunde den perfekt och när morgonen kom kröp hon ner i sin flicksäng med en lycklig suck, uppfylld av upplevelsorna men nöjd med att vara hemma igen. Ja, för Momo var det en lek, något hon kunde välja eller välja bort, och hon följde med mig ytterligare några gånger. (s. 86-87)

Så Momo fortsätter att dricka av nektarn lite längre än vad Bella gör, men samtidigt är det inte livsviktigt för henne på samma sätt som det tycks vara för Kim. Snarare är det endast ytterligare ett sätt för henne att få utlopp för sin kreativitet och konstnärlighet. Att Bella är den första som slutar förvandla sin kropp kan relateras till det ibland överdrivet kvinnliga sättet hon beskrivs ha. På samma sätt förstärker Momos konstnärliga förhållande till "pojkkroppen" hennes roll som det avantgardistiska konstnärsbarnet.

Det faktum att både Bella och Momo slutar att förvandla sina kroppar till "pojkkroppar" tyder på att de trivs med att könas som kvinnor. Samtidigt finns det andra ledtrådar och bevis för detta, exempelvis efter första gången de har varit förvandlade beskrivs Bella som väldigt glad över att ha fått tillbaka sin vanliga kropp: "Bella kände med händerna över sina bröst, tittade ömt ner på dem och jag såg att det var kärlek i både blicken och i händerna." (s. 58). En kväll när de tre vännerna är ute utan att ha druckit av nektarn känner sig Kim väldigt obekvämt och

fel, men Momo beskrivs som mycket självsäker och flörtar mycket med en pojke de träffar. Bella beskrivs som lite blygare, men ändå tycks hon trivas och flörtar även hon med en pojke (s. 99). Att de både uppvisar begär till pojkar säger inget om deras undermedvetna kön, men det faktum att de beskrivs som att de trivs med att vara ute i sina "flickkroppar" skulle kunna läsas som att de faktiskt är kvinnor. Vidare innebär flörtandet med pojkar i så fall att de uppfyller den heterosexuella matrisens krav på heterosexuellt begär. Senare i boken vaknar Kim av ljud från växthuset och efter att ha gått dit ser Kim att Bella och Momo sitter där inne och sminkar sig själva och flätar varandras hår. De beskrivs kråma, flirta och kurtisera med de målade flickorna de ser i sina spegelbilder. Detta tyder på att Bella och Momo börjar insocialiseras i de kvinnomallar de i början av berättelsen motsatte sig. Å ena sidan beskrivs detta som att det är det naturliga förloppet för unga flickor, men å andra sidan beskrivs det som "lek" och "maskerad" av Kim. Kim tänker även att "den leken kunde jag aldrig leka" (s. 129) vilket tydligt visar skillnaden mellan Kim och de två flickorna. I en annan passage beskriver Kim Bella som "på väg att bli kvinna, hon skulle växa upp och leva i en kvinnokropp" (s. 142). Detta förbluffar Kim som i tanken kommenterar detta med "Att hon kunde vilja det, *välja* det!" (ibid.). Återigen tycks det vara ett naturligt förlopp att Bella går från flicka till kvinna, men samtidigt framställs det som något konstruerat. Denna dubbelhet finns med från början av verket, bland annat i följande citat:

Ja, vi fyllde fjorton den våren och vi gömde oss i växthuset för att slippa undan våra jämnåriga, vi aktade oss noga för att lyssna till hormonernas sång i blodet för vi anade att de kunde övermanna oss när som helst, utan vårt medgivande. Vi visste vad som väntade: en morgon skulle vi helt enkelt stiga upp ur sängen och veta att barnlekarna måste överges. Vi skulle se oss omkring, se hur andra gjorde och sedan göra efter. Lära oss dricka, röka, kyssas. Lära oss tolerera att pojkarna tog på oss med sina händer. Det enda vi skulle behöva göra var att gå rakt fram, sätta ena foten framför den andra tills ankelmusklerna hårdnat tillräckligt för att inte stukas i de tunna klackarna. (s. 20)

Detta kan läsas som att det är biologiskt oundvikligt att deras kroppar ska utvecklas åt ett håll som könas som kvinnligt, och att de på grund av detta tvingas lära sig att passa in i "kvinnomallarna". Samtidigt läggs fokus på hur de måste *lära sig* att bete sig som kvinnor, och att ett så kallat naturligt könstillblivande är tillgjort och artificiellt på många sätt. Under nästa underrubrik kommer resultatet som rör maskuliniteter och maktspel att beskrivas, för att sedan användas i diskussionen i jämförelse med vad som skrivits i detta samt föregående avsnitt.

Maskuliniteter

Detta avsnitt kommer mest handla om det maktspel som återfinns mellan olika karaktärer som utövar maskulinitet, och basera sig främst på Raewyn Connells teorier om hegemonisk, deltagande och underordnad maskulinitet, samt Judith Butlers teori om den heterosexuella matrisen. Tidigt i verket slås det fast att den maskulina världen handlar om maktutövande, på ett mycket råbarkat sätt. Kim beskriver hur pojkarna i deras klass brukade utsätta flickorna i klassen för sexuella trakasserier, både genom obscena gester och ljud men även genom att utan flickornas samtycke ta på dem med händer och tungor. Detta brukade avslutas med "en hård knuff i bröstet och en spottloska framför fötterna" (s. 22-23). Enligt Judith Butlers teori om den heterosexuella matrisen skapas män och kvinnor som varandras motsatser utifrån uppfattningen att genitalier bestämmer vilket "biologiskt kön" en person har, och utifrån detta "biologiska kön" ska varje person anpassa sig till en specifik könsroll; personer med penisar antas vara män som förväntas vara maskulina och personer med vaginor antas vara kvinnor och förväntas vara feminina. Maskulinitet och femininitet konstrueras sedan som varandras

motsatser och i ett hierarkiskt förhållande genom det påtvingade heterosexuella begäret. Det är den sista delen av den heterosexuella matrisen tvingande funktion som den ovanstående passagen från *Pojkarna* kan hävdas beskriva; genom att utöva en form av sexuellt våld gentemot flickorna i klassen så konstrueras pojkarna som maskulina och överlägsna.

Kim tycks, som nämnts ovan, ha en inneboende tendens att ha ett mer maskulint könsuttryck än vad som förväntas av någon med en kropp som könas som kvinna. När de tre vännerna är i kropparna som könas som pojkar stöter de på Tony och får uppleva det maskulina maktspelet mellan pojkar. Tony innehar det som skulle kunna hävdas vara en hegemonisk maskulinitetsposition utifrån Connells teorier, bland annat genom att han flera gånger ger order som till exempel när han frågar om Kim röker och får ett nekande svar, varpå han svarar "Ikväll gör du det." (s. 67). Många av Tonys repliker är skrivna på ett sätt som liknar order. På många sätt fungerar Tony som en vägledare för de tre vännerna i hur pojkar betar sig, och vad som anses vara acceptabelt. När de tre vännerna först träffar Tonys gäng märker de hur våldsamt pojkarna skakar hand, och upptäcker att de själva måste göra det lika våldsamt för att låsa rörelseenergin mellan dem och undvika smärta. Vidare uttrycker Kim i början en osäkerhet kring vad som är acceptabelt och inte, och efter att Kim har uttryckt att en bro var snygg följer detta citat:

Mina tankar formade sig i min pojkmun och jag visste inte hur det skulle låta, vad han [Tony] skulle tänka, vad som skulle hända om jag korsade någon av alla gränser som låg som tunna blå laserstrålar kring min nya kropp. (s. 69)

Då Kim tycks trivas bättre i den kropp som könas som pojke jämfört med den kropp som könas som flicka under större delen av verket så kan det hävdas att det inte är så förvånande att Kim vill passa in i den maskulina gemenskapen. För att göra detta behöver Kim anpassa sig till det maskulina idealet, som utgörs av Tony. Förutom att han ofta ger order beskrivs han ofta på ett sätt som tyder på att han har någon form av makt. Vid ett tillfälle beskrivs Tony och hans vän Höken, och då påpekas att "där Tony hade muskler hade Höken fett" samt att Tony sällan ser på Höken (s. 79). Tony beskrivs även som "rövarhövding" (s. 81). Höken kan läsas som att han innehar en deltagande maskulinitetsposition, då han deltar i den maskulina gemenskapen och inte blir nedvärderad på ett sätt som kan placera honom i en underordnad maskulinitetsposition. Trots att Höken inte innehar en hegemonisk maskulinitetsposition är bland det första han säger till Kim, Bella och Momo att de ska hålla käften, vilket följs upp med beskrivningen "Som vanligt var det inget hot, ingen tillsägelse. Det var ett faktum, något vi fick veta om oss själva i händelse att vi inte redan kände till det" (s. 80). Här visas hur även Höken försöker utöva maskulin makt över de tre vännerna och hur det maskulina maktspelet hela tiden upprätthålls.

Kim uttrycker en önskan om att få Tonys bekräftelse, och direkt efter att de träffats återfinns citatet "jag ville böja mitt huvud inför honom, ville att hans blickar skulle skölja över mig som kallvatten" (s. 70). Vidare köper Kim strax efter detta ett par kängor som liknar Tonys och "drog fötterna i gruset hela vägen hem för att han skulle tro att jag hade haft dem länge" (s. 73). Ytterligare ett citat som visar på Kims önskan om att få Tonys bekräftelse är ett som citerats tidigare, nämligen följande: "Jag var beredd att stå ut med vad som helst så länge jag inte behövde göra honom besviken." (s. 91). Detta citat tolkas i denna uppsats att Kim så gärna vill bli accepterad i den maskulina gemenskapen för att slippa bli könad som flicka att Kim är beredd att göra vad som helst.

Efter ett tag tar Kim platsen som Tonys högra hand, en plats som Höken tidigare hade. Detta eftersom Kim presterar bättre under de inbrott som tycks vara deras vanligaste tidsfördriv. Vid ett tillfälle tar Tony med Kim ut för att testa på att skjuta, och efter att Kim lyckats skjuta ner en konservburk på en stolpe ber Kim Tony att sätta upp burkarna igen. Detta är den första ordern Kim har gett till Tony, och Kim börjar fundera på om maktbalansen håller på att rubbas, men slår snart bort tanken på grund av Tonys bestämda steg och börjar istället tänka på vargflockars dynamik: ”endast den hane som var säker i sin maktposition kunde kosta på sig att vända ryggen till” (s. 109). Tonys maktposition är så självklar att han lugnt kan vända ryggen åt någon som håller i ett laddat vapen utan att vara hotad. Höken försöker dock återvinna sin position som Tonys favorit, och vid ett tillfälle försöker han ge en flicka i present till Tony. Förutom att detta visar hur förfärlig pojkarnas kvinnosyn är, så misslyckas det även då Tony totalt ignorerar hennes uppenbara förförelseförsök och reser sig upp och går iväg med Kim istället. Detta är det första tecknet på att Tony inte uppfyller den heterosexuella matrisen fullt ut, men Höken tycks utgå från att han gör det och berättar vid ett senare tillfälle en överdriven lögn för Kim om hur Tony har haft sex med en flicka och sedan förnedrat henne på ett mycket grovt sätt. Kim tror inte på detta eftersom det är så överdrivet berättat och tänker att ”Tony behövde inte göra en sådan sak för att tillintetgöra en annan människa, det räckte att han såg på en med den stålblicken han hade” (s. 126).

Till slut blir det uppenbart att Tony inte uppfyller den heterosexuella matrisen, då Kim och Tony föll i skogen och Tony hamnade ovanpå Kim varpå Kim kan känna att Tonys penis uppenbart är erigerad. ”Någonting pumpade i hans kuk, och han visste att jag kände det” (s. 131). Kim funderar på att säga till Tony att det är möjligt för dem att agera på den attraktion som finns mellan dem: ”jag skulle kunnat viska till honom att det kunde vara så, att vi fick” (s. 131). I den tolkning som presenteras här läggs fokus mycket på ordet ”fick”, då den heterosexuella matrisen förbjuder något annat begär än det heterosexuella. Vidare utgörs den underordnade maskuliniteten enligt Connell till stor del av homosexualitet, då det ses som feminint att vara attraherad av män. Tony avbryter dock Kims funderingar innan Kim hunnit göra något genom att snabbt resa sig och fortsätta springa, och precis efteråt står det ”EFTER DEN NATTEN såg Tony inte mig i ögonen mer” (s. 133). Att erkänna sin attraktion till Kim hade hotat Tonys hegemoniska maskulinitetsposition, och därför tar han istället avstånd från Kim. Nästa gång Tony och Kim spenderar tid tillsammans är de på en fest i skogen, och Tony går iväg med Kim, varpå en flicka följer efter dem. Tony antyder att han och flickan ska vika av från stigen och ha sex och frågar Kim ”Kommer du inte?” vilket visar på att Tony vill att Kim ska se. Efter ett tag följer Kim efter och ser att Tony våldtar flickan (s. 152-153). Det går att tolka detta agerande från Tonys sida att han är så desperat att övertyga Kim och möjligtvis sig själv att han följer den heterosexuella matrisen att han är beredd att begå ett såpass grovt övergrepp mot en annan människa. Detta leder till att Kim misshandlar Tony grovt, och i förlängningen till att Momo bränner den magiska blomman och Kim flyr hemifrån.

Diskussion

Utifrån de resultat som presenterats framläggs nu argumentet att det skulle kunna gå att läsa karaktärerna Bella, Momo och Kim som olika punkter på en skala från normföljande till normbrytande. Bella framställs som en stereotypisk kvinna med många traditionellt feminina drag. Hon är omhändertagande, vårdande och mycket fokus läggs på hennes byst och närhet till naturen. Dessutom är Bella den första av karaktärerna som inte vill fortsätta förvandla sin kropp till en ”pojkkropp”. Momo beskrivs som lite mer normbrytande, då hon under en någorlunda lång tid leker med könsuttryck och fortsätter förvandla sin kropp en stund efter att Bella har slutat. Detta kan relateras till hur hon utmålas som konstnärlig och fri, vilket ofta förknippas med att bryta mot vissa normer. Båda dessa karaktärer läses i denna uppsats dock som kvinnor, till skillnad från Kim. Kim är mest normbrytande av de tre, vilket mest märks på att Kim inte är cisperson och antagligen inte har en binär könsidentitet. Kim är den som fortsätter med att förvandla sin kropp längst, och slutar egentligen inte förrän Momo bränner blomman och tvingar Kim att sluta. Strax innan detta känner dock Kim att ”pojkkroppen” inte känns rätt längre, då Kim har insett att det medföljer många begränsningar med att könas som man. Kim beskrivs även ha en inneboende tendens att ha ett mer maskulint könsuttryck, och mycket pekar som tidigare påpekats att Kims undermedvetna kön inte är kvinna, utan istället har Kim ett kön utanför den binära uppdelning kvinna – man.

Det kan tolkas som att det är det maskulina maktspelet som får samtliga karaktärer att sluta uppskatta att ha kroppar som könas som pojkar. Till att börja med säger Bella rakt ut att hon anser att pojkarna de umgås med är idioter, och uttrycker att hon inte uppskattar det umgänget. Momos anledningar till att sluta förvandla sin kropp förklaras aldrig, men det är mycket troligt att hon inte fann det lika intressant att spela den rollen längre. Kim inser efterhand att det hegemoniska maskulinitetsidealet och den heterosexuella matrisen inte tillåter begär som inte är heterosexuellt, och det verkar som att Kim då inser att det inte är bekvämt att bli könad som pojke. Innan detta tycks det framstå som om Kim trivs mycket bra med att bli könad som pojke, men det kan hävdas att det till stor del har att göra med att Kim då slipper bli könad som flicka. Eftersom Tony fungerar som en vägledare för Kim i hur pojkar är så är det just det hegemoniska maskulinitetsidealet som Kim kommer i kontakt med, då Tony nästintill tvångsmässigt försöker leva upp till detta vilket med stor sannolikhet beror på att han försöker dölja sin egen homosexualitet.

Det skulle kunna argumenteras för att tolkningen av Tony som Kims vägledare i hur pojkar är bör kategoriseras som transfaksimilering. Det är mycket fokus på hur Kim lär sig att bete sig en pojke, och hur Kim imiterar Tony genom att köpa likadana kängor. Det bör dock kommas ihåg att även Momo och Bella tvingas lära sig att bete sig som flickor, för i början av boken tycks Kim, Bella och Momo alla tre framställas som avkönade barn i många avseenden. Bella och Momo lär sig hur de ska sminka sig och posera, hur de ska flörta och så vidare. Samtidigt är det möjligt att hävda att det större fokuset på Kim medför ett visst mått transfaksimilering, även om detta större fokus kan förklaras genom att Kim är huvudperson och berättare i boken.

Oavsett huruvida det förekommer transfaksimilering eller inte så är det svårt att förbise att boken lägger ett otroligt stort fokus på förvandling. Dels finns ett starkt fokus på den magiska förvandling som blomman medför, dels fokuserar de delar av boken som utspelar sig i det som ska föreställa nutid på hur Kim försöker maskulinisera sin kropp. Precis som Serano påpekar ofta händer så leder detta fokus även till att resten av Kims liv inte beskrivs, då boken slutar när Kim äntligen är nöjd med sin kropp och den matchar Kims undermedvetna kön. Detta förstärker tanken om att transpersoner definieras av sin transition, och enligt Serano

konstruerar detta transkön som mer artificiella än ciskön. Det kan dock hävdas att Bella och Momo också förvandlas, och Momo fortsätter dricka av nektarn nästan lika länge som Kim, vilket borde tyda på att det inte blir lika stor skillnad mellan transkön och ciskön. Detta argument är dock inte helt gångbart, då Kim till att börja med fortsätter dricka av nektarn längre, och dessutom har det klargjorts att Kim behövde förvandlingen på ett sätt som Bella och Momo inte gjorde. Beskrivningen av Kim deltar alltså till transobjektifiering, på ett sätt som inte drabbar Bella och Momo eftersom de dels inte är trans, och dels inte blir objektifierade.

Något annat som bör diskuteras angående förvandlingen är det Serano kallar transmystifiering, som definieras av att upphöja den fysiska transitionen som många transpersoner genomgår till något spännande och mystiskt. I ljuset av detta är det lätt att fokusera på blomman, som magiskt förvandlar den som dricker nektaren. Dessutom finns ingen information om den i någon av Bellas botanikböcker, ingen tycks ha sett något liknande innan och ingen vet vad det är för art. Serano hävdar att transmystifiering bidrar till att reducera transpersoners kön till något konstruerat som är beroende av modern teknik, men i detta verk är det istället mystiska magiska blommor som fyller teknikens funktion.

För att återknyta till Kims relation till Tony så är det möjligt att inte endast läsa honom som en vägledare för Kim, han är också ett kärleksintresse. Det framkommer vid flera tillfällen att Tony inte är intresserad av personer han könar som flickor, utan istället är intresserad av Kim i "pojkkropp". Det skulle kunna gå att argumentera för att Kim under delar av boken uppfyller arketyper "den bedrägliga transpersonen" då Kim uppfattas som man av alla under tiden Kim är förvandlad, och på grund av detta får Kim möjlighet att förföra Tony. Även om Tony inte agerar på sin attraktion till Kim så lyckas Kim ändå till viss del, då det blir tydligt att Tony är attraherad av Kim. Det går även att hävda att Kim blir avslöjad på ett sätt, då möjligheten att förvandlas till "pojkkroppen" tas ifrån Kim när Momo bränner blomman. Enligt Serano följer en bestraffning efter avslöjandet, och Kim känner sig tvungen att fly samhället under flera år och överlever genom att bryta sig in i övergivna sommarstugor. Denna arketyper bidrar enligt Serano till att konstruera transmän som att de egentligen vore kvinnor som försöker lura någon som är attraherad av män till att ha sex med dem. Trots att Kims undermedvetna kön inte tycks vara man så stämmer vissa delar av stereotypen "bedräglig transman" in på hur Kim porträtteras, och det antyds genom detta att Kim "egentligen är" kvinna, vilket enligt den tolkning som presenteras i denna uppsats är felaktigt.

Att utgå från det som tycks framgå om Kims undermedvetna kön är vad som skiljer denna uppsats från andra tolkningar som presenterats tidigare. Samtliga recensioner tycks utgå ifrån att Kim skulle vara kvinna, och framförallt två recensioner hävdar att Kim förvandlas på grund av att detta skulle medföra erotisk njutning. Gunnarsson skriver i sin recension att boken "handlar om begäret till det manliga, inte till männen, och om delaktighet i den homoerotiska friheten" och tycks inte försöka dölja sitt raljerande över icke-binära könsidentiteter. Även Näsling tolkar förvandlingen som motiverad av att vilja delta i ett homoerotiskt umgänge. Dahlerus önskar ha att det hade funnits ett avslut som vägde upp mot de "mörka stämningarna som den [boken] mynnar ut i". Detta skiljer sig från den tolkning som presenteras i denna uppsats, då slutet läses som lyckligt då Kim äntligen har lyckats uppnå en kropp som stämmer överens med Kims undermedvetna kön. Återigen skiljer tolkningen av Kims undermedvetna kön denna uppsats från andra, då exempelvis Näsling tolkar förvandlingsnätterna som att Bella, Momo och Kim är kvinnor som utför ett manligt genus, i enlighet med exempelvis Judith Butlers teorier om performativt genus.

Att snabbt nämna teorier som kan användas för att denaturalisera kön, men ändå köna samtliga karaktärer på ett stereotypiskt sätt kan jämföras med Torres och Piers uppsatser om *Pojkarna*. Torres nämner queer som hastigast och hävdar att Kim ”verkar vilja vara” både-och när det gäller kön, men ändå behandlar Kim som kvinna genom hela uppsatsen. Ordvalet ”verkar vilja vara” tyder på att Torres anser att Kim är en kvinna som är förvirrad. Pier nämner också termen queer, men utgår ändå från att Kim är och alltid har varit kvinna. Pier utgår också ifrån att ”pojkkroppen” bara är en mer sofistikerad förklädnad. Frågan är dock hur Pier sammanfogar detta argument med det faktum om att Kim redan innan de förvandlas första gången drömmer om att finna en dragkedja i huden på sin ”flickkropp” så att Kim kan skala av sig den, eller att Kim explicit nämner att det var positivt att vara i ”pojkkroppen” just eftersom den inte var en förklädnad. Kim beskriver ju även sin ”flickkropp” som en illa passande maskeraddräkt. Severinsson skiljer sig från de två tidigare nämnda uppsatserna och utgår från att Kim varken är kvinna eller man. Det påstås dock i Severinssons uppsats att Kim inte kan vara transperson, trots att det tidigare nämnts att Kim varken är man eller kvinna. Detta kan hävdas tyda på vad Serano kallar transradering, att cispersoner skriver om transpersoner och genom att göra detta tystar transpersoners röster. Det har inför den här uppsatsen inte varit möjligt att ta reda på huruvida Severinsson är trans eller inte, men det faktum att Severinsson utgår ifrån att det inte finns icke-binära transidentiteter tyder på en okunskap inom ämnet. Det är möjligt att argumentera för att en sådan kunskap inte kan krävas för att skriva en litteraturvetenskaplig uppsats, men då Severinssons uppsats syftar till att undersöka Kims kön finns det ändå vissa skäl att önska att en sådan kunskap fanns.

Det har inte heller varit möjligt att avgöra om någon av författarna till någon av de andra uppsatserna, recensionerna eller ens Jessica Scheifauer själv är trans eller cis, men det går ändå att påstå att det i de flesta förekommer någon form av transradering. För det första utgår i princip alla recensioner och uppsatser från att Kim är kvinna, med Severinssons uppsats som det enda undantaget. För det andra skriver Anders Nilsson i sin artikel att Jessica Scheifauer själv påstår att ”hur vi ser ut mellan benen” avgör vilka förutsättningar vi får i samhället, och antyder starkt att genitalier skulle avgöra kön. Detta är en direkt skadlig idé, då det felkönar transpersoner och reducerar dem till endast sina genitalier. Dahlerus som nämnts tidigare hävdar att det är synd att det är så stort fokus på kroppen i verket, vilket är ett argument som denna uppsats också ställer sig bakom. Detta gäller även många av de tolkningar som finns av verket, men antagligen beror det på att det i *Pojkarna* är mycket stort fokus på just kroppar, och det tycks framhållas att kroppen på något sätt skulle avgöra könet. Det är inte förrän Kim ser sin kropp i spegeln i slutet som Kim verkar komma till ro. Verket bidrar alltså till transobjektivering.

I bakgrunden till denna uppsats nämndes att skolpersonal har skyldighet att sträva efter att låta varje elev finna sin unika egenart, och det antydde att detta skulle kunna möjliggöras genom att förse eleverna med litteratur där de kan känna igen sig. Huruvida elever som är trans kan känna igen sig i *Pojkarna* är omöjligt att säga utifrån vad som undersökts i denna uppsats, men ett mycket sannolikt argument är att ingen enskild roman kan erbjuda fullgod representation. Att låta ett enskilt verk stå för all transrepresentation i skolan är lika fruktlöst som att försöka undersöka den genomsnittliga folkhälsan genom att låta en enskild person genomgå en läkarundersökning. Det finns för många variabler som kan variera och varje transpersons upplevelse skiljer sig väldigt mycket från nästas, på samma sätt som varje individs hälsotillstånd skiljer sig från alla andras. Samtidigt skulle det kanske vara möjligt att använda denna uppsats som en utgångspunkt för diskussioner i klassen, om någon lärare skulle välja att läsa detta verk med sina elever. Det är dock viktigt att komma ihåg att *Pojkarna* är långt ifrån det enda verk som behandlar dessa teman, vilket visades bland annat i

metodavsnittet. Då de andra verken som till en början beaktades som möjliga för analys aldrig analyserades är det svårt att säga huruvida de utgör bättre eller sämre representation för transelever, men det är rimligt att påstå att olika verk har olika fördelar och nackdelar. På så sätt kan dessa olika verk komplettera varandra. Skulle dessutom uppsatser liknande denna skrivas om de andra verken skulle dessa uppsatser kunna användas som diskussionsunderlag om de andra verken skulle läsas i undervisningssituationer. Avslutningsvis är det värt att nämna att det är endast *Du är rötterna som sover vid mina fötter och håller jorden på plats* av Eli Levén som är explicit självbiografisk av dessa verk. Baserat på detta kan det hävdas att detta är det enda verk som inte bidrar till transradering, och då Levén själv har gått igenom mycket av det som tas upp i verket kan det även hävdas att detta verk skulle vara mer autentiskt.

Vidare forskning

Det är brukligt att i slutet av uppsatser som denna ge förslag på framtida forskning. Till att börja med hade det varit intressant att om en av de tidigare idéerna till denna uppsats genomfördes, nämligen något liknande en transhistorisk litteraturundersökning som syftade till att finna så många olika verk med transkaraktärer som möjligt samt beskriva hur dessa porträtterades. Detta hade förhoppningsvis kunnat visa att det finns en representation av transpersoner som är lika mångskiftande och nyanserad som transpersoner utanför litteraturen faktiskt är. Något annat som hade varit fruktbart hade varit att undersöka i hur stor utsträckning transradering förekommer i texter skrivna om verk med transkaraktärer. Exempelvis samtliga recensioner och två av tre uppsatser lyckades totalt radera Kims transidentitet från diskussionen, och det kan argumenteras för att det är otroligt viktigt att undersöka hur ofta detta förekommer för att kunna motarbeta det.

Slutsats

Utifrån det som diskuterats, vad blir då svaret på de frågeställningar som uppsatsen syftar till att svara på? Hur karaktärernas könstillblivande sker har beskrivits grundligt i både resultatavsnittet samt diskussionsavsnittet, och skulle kunna sammanfattas som att det karaktäriseras av att cispersoners könstillblivande till stor del är en naturlig och biologisk funktion. Samtidigt påpekas att både transpersoners och cispersoners könstillblivande till stor del handlar om att lära sig att bete sig på ett visst sätt, att lära sig att vara sitt kön. Så både transkön och ciskön porträtteras som delvis konstruerade, även om ciskön framställs som mindre artificiella än transkön. Det är alltså svaret på de två första frågeställningarna. I vilken grad allt detta framställs på ett respektfullt sätt gentemot transpersoner är en tolkningsfråga. Å ena sidan skulle det kunna vara värre, då det exempelvis inte är några större spår av transfaksimilering. Både cispersoner och transpersoner måste som sagt lära sig sina könsroller. Å andra sidan förekommer mycket transobjektivering och transmystifiering i verket, och det är mycket långt ifrån en respektfull framställning. Utifrån de andra tolkningar av verket som presenterats så märks det att många läser Kim som en ”bedräglig transman”, vilket inte heller är något som bör tolkas som respektfullt. Sammanfattningsvis går det nog att hävda att *Pojkarna* på många sätt misslyckas med att göra en respektfull porträttering av transpersoner, samtidigt som det inte är rakt igenom negativt. Framförallt att även ciskön framställs bli till stor del genom inläring och imitation är något som talar till verkets fördel.

Avslutningsvis skulle jag vilja rikta uppmärksamheten till en passage precis i början av *Pojkarna*:

Jag har en historia att berätta, men min historia är inte till för vem som helst. Det är en berättelse för den som vill *se*, för den som vågar lyfta ett förstoringsglas till ögat och betrakta det förunderliga. Om du är blind för sådant är den här historien inte din, men om dina ögon är öppna ska du lyssna noga. (s. 8)

Jag finner detta citat relevant då det står precis i början av boken, innan berättelsen egentligen kommer igång. Det skapar en kontext vilket kräver av läsaren att tolka, att "sätta ett förstoringsglas till ögat". Det förstoringsglas jag har använt är den lins jag har skrivit om tidigare, och denna lins skiljer sig från de förstoringsglas andra läsare har använt vilket resulterar i att min tolkning är annorlunda. Vidare skulle jag vilja hävda att det faktum att det vi uppmanas betrakta är "det förunderliga", och skulle inte det gå att tolka som transmystifiering?

Referenser:

Butler, Judith (2006[1999]). *Gender trouble: feminism and the subversion of identity*. New York: Routledge.

Connell, Raewyn (2005). *Masculinities*. (2. ed.) Cambridge: Polity Press.

Dahlerus, Magnus, (2011, 20 augusti). "Ungdomsspänning med vissa brister". *Upsala Nya Tidning*. Hämtad från <https://web-retriever-info-com.ezproxy.server.hv.se/>

Gunnarsson, Björn (2011, 20 augusti). "Könsidentiteten som saga". *Landskrona Posten*. Hämtad från <https://web-retriever-info-com.ezproxy.server.hv.se/>

Justesen, Lise & Mik-Meyer, Nanna (2011). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011. (2011). Stockholm: Skolverket.

Nikolajeva, Maria (2004). *Barnbokens byggklossar*. (2., [rev. och utök.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, Anders. (2011, 8 mars). "Feminist som vill frigöra männen". *Sydöstran*. Hämtad från <https://web-retriever-info-com.ezproxy.server.hv.se/>

Näsling, Sanne (2011, 29 augusti). "Flickor blir pojkar. Utopiskt och lustfyllt om könsgränser". *Dagens Nyheter*. Hämtad från <https://web-retriever-info-com.ezproxy.server.hv.se/>

Pier, Rebecca (2013). "Dagflickan och nattpojken – genusperspektiv i Jessica Schiefauers roman *Pojkarna*". (Studentuppsats). Lunds universitet.

Schiefauer, Jessica (2011). *Pojkarna*. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Serano, Julia (2007). *Whipping Girl [Elektronisk resurs]*. Seal Press.

Severinsson, Emma (2012). "En människa är det – En queeranalys av Jessica Schiefauers *Pojkarna*". (Studentuppsats). Lunds universitet.

Torres, Romyna Olea (2013). "Jessica Shiefauers *Pojkarna* ur ett genusperspektiv: Hur genus problematiseras och diskuteras i en ungdomsbok". (Studentuppsats). Karlstads universitet.

Wicke, Kurt (2013). "Vad är meningen med meningen? Textanalys som metod att tolka texters innebörd", i Erlandsson, Soly & Sjöberg, Lena (red.) (2013). *Barn- och ungdomsforskning – Metoder och arbetsätt*. Lund: Studentlitteratur.

Högskolan Väst
Institutionen för individ och samhälle
461 86 Trollhättan
www.hv.se